

Zintegrowany System Kwalifikacji.

Dz.U.2020.226 t.j. z dnia 2020.02.12

Status: Akt obowiązujący

Wersja od: 1 stycznia 2024r.

Wejście w życie:

15 stycznia 2016 r. , 15 kwietnia 2016 r. , 15 lipca 2016 r.

zobacz:

art. 112

Art. 112. [Wejście w życie ustawy]

Ustawa wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia, z wyjątkiem:

1)

art. 7 i 85, które wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia;

2)

art. 10, 21, 60, art. 83 ust. 4 i art. 110, które wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia.

USTAWA

z dnia 22 grudnia 2015 r.

o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. [Zakres przedmiotowy ustawy]

1. Ustawa określa:

- 1) zakres kwalifikacji włączonych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji oraz cele Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji;

- 2) Polską Ramę Kwalifikacji;
- 3) standardy opisywania kwalifikacji;
- 4) zasady przypisywania poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji;
- 5) zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji;
- 6) zasady włączania do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji Sektorowych Ram Kwalifikacji;
- 7) wymogi dotyczące podmiotów przeprowadzających walidację i certyfikowanie oraz zasady uzyskiwania uprawnień do certyfikowania;
- 8) zasady zapewniania jakości walidacji i certyfikowania;
- 9) zasady nadzoru nad walidacją i certyfikowaniem;
- 10) Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji;
- 11) koordynację funkcjonowania Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.

2. Ustawa nie określa wymogów walidacji i certyfikowania, zasad zapewniania jakości nadawania kwalifikacji oraz zasad nadzoru nad nadawaniem kwalifikacji w zakresie kwalifikacji uzyskiwanych w systemie oświaty oraz w systemie szkolnictwa wyższego i nauki.

Art. 2. [Definicje legalne]

Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) certyfikowanie - proces, w wyniku którego osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, po uzyskaniu pozytywnego wyniku walidacji, otrzymuje od uprawnionego podmiotu certyfikującego dokument potwierdzający nadanie określonej kwalifikacji;
- 2) edukacja formalna - kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego i nauki, w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych, kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych, o których mowa w art. 160 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1668, z późn. zm.), albo kwalifikacji w zawodzie, o której mowa w art. 10 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2019 r. poz. 1481, 1818 i 2197);
- 3) edukacja pozaformalna - kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji, o których mowa w pkt 2;
- 4) efekty uczenia się - wiedzę, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się;

- 5) ewaluacja - analizę funkcjonowania instytucji certyfikującej prowadzącą do diagnozy procesów związanych z certyfikowaniem, służącą zapewnianiu i doskonaleniu jakości kwalifikacji;
- 6) instytucja certyfikująca - podmiot, który uzyskał uprawnienia do certyfikowania;
- 7) kompetencje społeczne - rozwiniętą w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania;
- 8) kwalifikacja - zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych, nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący;
- 8a) ¹ objętość kwalifikacji - orientacyjny nakład pracy, określony w godzinach, potrzebny do nabycia wszystkich efektów uczenia się wymaganych dla kwalifikacji wolnorynkowej lub sektorowej, z uwzględnieniem kształcenia lub szkolenia, lub samodzielnego uczenia się mającego na celu przygotowanie do nabycia tej kwalifikacji;
- 9) ² kwalifikacje cząstkowe - kwalifikacje wyodrębnione w zawodzie, o której mowa w art. 3 pkt 19 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty; kwalifikacje potwierdzone dyplomami mistrza i świadectwami czeladniczymi wydawanymi po przeprowadzeniu egzaminów w zawodach, o których mowa w art. 3 ust. 3a art. 4 pkt 34 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2023 r. poz. 900, 1672, 1718 i 2005), kwalifikacje nadawane po ukończeniu studiów podyplomowych, o których mowa w art. 160 ust. 1 art. 160 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, kwalifikacje nadawane po ukończeniu innych form kształcenia, o których mowa w art. 162 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce; kwalifikacje nadawane po ukończeniu form kształcenia, o których mowa w art. 162 tej ustawy, w art. 2 ust. 2 pkt 3, w art. 2 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. z 2020 r. poz. 1796) i 2227) i w art. 2 ust. 3 pkt 2 w art. 2 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. z 2022 r. poz. 498 oraz z 2023 r. poz. 1672), oraz kursów i szkoleń, o których mowa w art. 4 pkt 6 art. 4 pkt 6 ustawy z dnia 21 lutego 2019 r. o Sieci Badawczej Łukasiewicz (Dz. U. z 2020 r. poz. 2098 oraz z 2023 r. poz. 1672), a także kwalifikacje uregulowane, kwalifikacje sektorowe, kwalifikacje rzemieślnicze i kwalifikacje wolnorynkowe;
- 10) kwalifikacje pełne - kwalifikacje, które są nadawane wyłącznie w ramach systemu oświaty po

ukończeniu określonych etapów kształcenia oraz w ramach systemu szkolnictwa wyższego i nauki po ukończeniu kształcenia specjalistycznego, studiów pierwszego stopnia, studiów drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich oraz po uzyskaniu stopnia doktora w rozumieniu ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce;

11) ³ kwalifikacje wolnorynkowe - kwalifikacje nieuregulowane odrębnymi przepisami, odpowiadające na potrzeby społeczne lub potrzeby rynku pracy, nadawane przez podmioty prowadzące działalność gospodarczą, którym zostało nadane uprawnienie do certyfikowania danej kwalifikacji wolnorynkowej na podstawie art. 41 ust. 1, dla których dokumentem potwierdzającym nadanie kwalifikacji jest certyfikat kwalifikacji wolnorynkowej;

11a) ⁴ kwalifikacje rzemieślnicze - kwalifikacje nadawane przez izby rzemieślnicze po przeprowadzeniu egzaminów w zawodach, o których mowa w art. 3 ust. 3a ustawy z dnia 22 marca 1989 r. o rzemiośle (Dz. U. z 2020 r. poz. 2159), dla których dokumentami potwierdzającymi nadanie kwalifikacji są dyplomy mistrza i świadectwa czeladnicze;

11b) ⁵ kwalifikacje sektorowe - kwalifikacje o charakterze zawodowym nieuregulowane odrębnymi przepisami, odpowiadające na potrzeby danej branży lub sektora i uwzględniające ich specyfikę, nadawane przez podmioty prowadzące działalność statutową w obszarze danej branży lub sektora, którym zostało nadane uprawnienie do certyfikowania danej kwalifikacji sektorowej na podstawie art. 41 ust. 1, dla których dokumentem potwierdzającym nadanie kwalifikacji jest certyfikat kwalifikacji sektorowej;

12) kwalifikacje uregulowane - kwalifikacje ustanowione odrębnymi przepisami, których nadawanie odbywa się na zasadach określonych w tych przepisach, z wyłączeniem kwalifikacji nadawanych w systemie oświaty oraz systemie szkolnictwa wyższego i nauki;

12a) ⁶ kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji - kwalifikacje pełne i cząstkowe, którym został przypisany poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji i które zostały włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji odpowiednio na podstawie art. 12, art. 13, art. 25, art. 37, art. 38 lub art. 40;

13) minister koordynator Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji - ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania;

14) minister właściwy - ministra określonego w przepisach ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2019 r. poz. 945, 1248, 1696 i 2170);

15) (uchylony);

16) Polska Rama Kwalifikacji - opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji

odpowiadających odpowiednim poziomom europejskich ram kwalifikacji, o których mowa w załączniku II do zalecenia Rady z dnia 22 maja 2017 r. w sprawie europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie i uchylającego zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie ustanowienia europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie (Dz. Urz. UE C 189 z 15.06.2017, str. 15), sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach, ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych;

17) poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji - zakres i stopień złożoności wymaganych efektów uczenia się dla kwalifikacji danego poziomu, sformułowanych za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się;

18) przypisanie poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji - rozstrzygnięcie, podjęte na zasadach określonych w ustawie, o ustaleniu poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji dla danej kwalifikacji, na podstawie porównania efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji z charakterystykami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji;

18a) sektorowa rada do spraw kompetencji - rada, o której mowa w art. 4c ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (Dz. U. z 2019 r. poz. 310, 836 i 1572);

19) Sektorowa Rama Kwalifikacji - opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji;

20) uczenie się nieformalne - uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną;

21) umiejętności - przyswojoną w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej;

22) walidacja - sprawdzenie, czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji;

23) wiedza - zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk, przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej;

24) Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji - rejestr publiczny w rozumieniu art. 3 pkt 5 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2019 r. poz. 700, 730, 848, 1590 i 2294), prowadzony w systemie teleinformatycznym,

ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji;

25) Zintegrowany System Kwalifikacji - wyodrębnioną część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji, a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji.

Art. 3. [Włączenie do ZSK kwalifikacji pełnych oraz cząstkowych]

Na zasadach określonych w ustawie do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji włącza się kwalifikacje pełne oraz kwalifikacje cząstkowe.

Art. 4. [Cele ZSK]

Zintegrowany System Kwalifikacji zapewnia:

- 1) jakość nadawanych kwalifikacji;
- 2) możliwość uznawania efektów uczenia się uzyskanych w edukacji pozaformalnej i poprzez uczenie się nieformalne;
- 3) możliwość etapowego gromadzenia osiągnięć oraz uznawania osiągnięć;
- 4) dostęp do informacji o kwalifikacjach możliwych do uzyskania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 5) możliwość porównania kwalifikacji uzyskanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z kwalifikacjami nadawanymi w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej.

Rozdział 2

Polska Rama Kwalifikacji oraz przypisywanie poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji

Art. 5. [Polska Rama Kwalifikacji. Ogólne charakterystyki efektów uczenia się]

1. Ustanawia się Polską Ramę Kwalifikacji. Polska Rama Kwalifikacji służy do klasyfikowania kwalifikacji włączonych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji według poszczególnych poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji.
2. Ogólne charakterystyki efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach Polskiej Ramy Kwalifikacji obejmują:

- 1) uniwersalne charakterystyki poziomów 1-8 pierwszego stopnia;
- 2) charakterystyki poziomów 1-8 drugiego stopnia stanowiące rozwinięcie uniwersalnych charakterystyk pierwszego stopnia, które obejmują:
  - a) charakterystyki poziomów 1-4 drugiego stopnia typowe dla kwalifikacji o charakterze ogólnym uzyskiwanych w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej oraz uczenia się nieformalnego,
  - b) charakterystykę poziomu 5 drugiego stopnia typową dla kwalifikacji uzyskiwanych po uzyskaniu kwalifikacji pełnej na poziomie 4,
  - c) charakterystyki poziomów 6-8 drugiego stopnia typowe dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach systemu szkolnictwa wyższego i nauki po uzyskaniu kwalifikacji pełnej na poziomie 4,
  - d) charakterystyki poziomów 1-8 drugiego stopnia typowe dla kwalifikacji o charakterze zawodowym uzyskiwanych w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej oraz nieformalnego uczenia się.

Art. 6. [Uniwersalne charakterystyki poziomów 1-8 pierwszego stopnia]

Uniwersalne charakterystyki poziomów 1-8 pierwszego stopnia określa załącznik do ustawy.

Art. 7. [Delegacja do określania charakterystyk drugiego stopnia]

1. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określi, w drodze rozporządzenia, charakterystyki poziomów 1-4 drugiego stopnia typowe dla kwalifikacji o charakterze ogólnym, ujęte w kategoriach wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych, przy czym:

- 1) w odniesieniu do wiedzy charakterystyka efektów uczenia się dla danego poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji określa:
  - a) w zakresie języka i komunikowania się - struktury i zasady tworzenia wypowiedzi,
  - b) w zakresie matematyki i nauk przyrodniczych - pojęcia i zależności oraz interpretacje,
  - c) w zakresie funkcjonowania społecznego - zasady funkcjonowania, role społeczne i tożsamość;
- 2) w odniesieniu do umiejętności charakterystyka efektów uczenia się dla danego poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji określa:
  - a) w zakresie języka i komunikowania się - odbieranie i tworzenie wypowiedzi oraz posługiwanie się językiem obcym,
  - b) w zakresie matematyki i nauk przyrodniczych - dobór i korzystanie z narzędzi oraz

prowadzenie obserwacji i doświadczeń,

c) w zakresie funkcjonowania społecznego - wyrażanie przynależności do wspólnot,

d) w zakresie uczenia się - organizację i planowanie;

3) w odniesieniu do kompetencji społecznych charakterystyka efektów uczenia się dla danego poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji określa:

a) w zakresie języka i komunikowania się - kulturę komunikowania się,

b) w odniesieniu do zdrowia i środowiska - dbałość o zdrowie i bezpieczeństwo oraz postawę wobec środowiska,

c) w zakresie funkcjonowania społecznego - podejmowanie obowiązków, współdziałanie i angażowanie się.

2. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania oraz minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki określą, w drodze rozporządzenia, charakterystykę poziomu 5 drugiego stopnia typową dla kwalifikacji uzyskiwanych po uzyskaniu kwalifikacji pełnej na poziomie 4, ujętą w kategoriach wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych, przy czym:

1) w odniesieniu do wiedzy charakterystyka efektów uczenia się dla danego poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji określa:

a) zakres i głębię - kompletność perspektywy poznawczej i zależności,

b) kontekst - uwarunkowania, skutki;

2) w odniesieniu do umiejętności charakterystyka efektów uczenia się dla danego poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji określa:

a) w zakresie wykorzystania wiedzy - rozwiązywane problemy i wykonywane zadania,

b) w zakresie komunikowania się - odbieranie i tworzenie wypowiedzi, upowszechnianie wiedzy w środowisku naukowym i posługiwanie się językiem obcym,

c) w zakresie organizacji pracy - planowanie i pracę zespołową,

d) w zakresie uczenia się - planowanie własnego rozwoju i rozwoju innych osób;

3) w odniesieniu do kompetencji społecznych charakterystyka efektów uczenia się dla danego poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji określa:

a) w zakresie ocen - krytyczne podejście,

b) w zakresie odpowiedzialności - wypełnianie zobowiązań społecznych i działanie na rzecz interesu publicznego,

c) w odniesieniu do roli zawodowej - niezależność i rozwój etosu.

3. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki określi, w drodze rozporządzenia,

charakterystyki poziomów 6-8 drugiego stopnia typowe dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach systemu szkolnictwa wyższego i nauki po uzyskaniu kwalifikacji pełnej na poziomie 4, ujęte w kategoriach wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych, przy czym:

1) w odniesieniu do wiedzy charakterystyka efektów uczenia się dla danego poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji określa:

- a) zakres i głębię - kompletność perspektywy poznawczej i zależności,
- b) kontekst - uwarunkowania, skutki;

2) w odniesieniu do umiejętności charakterystyka efektów uczenia się dla danego poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji określa:

- a) w zakresie wykorzystania wiedzy - rozwiązywane problemy i wykonywane zadania,
- b) w zakresie komunikowania się - odbieranie i tworzenie wypowiedzi, upowszechnianie wiedzy w środowisku naukowym i posługiwanie się językiem obcym,
- c) w zakresie organizacji pracy - planowanie i pracę zespołową,
- d) w zakresie uczenia się - planowanie własnego rozwoju i rozwoju innych osób;

3) w odniesieniu do kompetencji społecznych charakterystyka efektów uczenia się dla danego poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji określa:

- a) w zakresie ocen - krytyczne podejście,
- b) w zakresie odpowiedzialności - wypełnianie zobowiązań społecznych i działanie na rzecz interesu publicznego,
- c) w odniesieniu do roli zawodowej - niezależność i rozwój etosu.

4. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określi, w drodze rozporządzenia, charakterystyki poziomów 1-8 drugiego stopnia typowe dla kwalifikacji o charakterze zawodowym, ujęte w kategoriach wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych, przy czym:

1) w odniesieniu do wiedzy charakterystyka efektów uczenia się dla danego poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji określa:

- a) w zakresie teorii i zasad - metody i rozwiązania, działalność gospodarczą i etykę,
- b) w zakresie zjawisk i procesów - właściwości i uwarunkowania,
- c) w zakresie organizacji prac - metody i technologie, rozwiązania organizacyjne oraz bezpieczeństwo i higienę pracy,
- d) w zakresie narzędzi i materiałów - działanie i cechy;

2) w odniesieniu do umiejętności charakterystyka efektów uczenia się dla danego poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji określa:

- a) w odniesieniu do informacji - dokumentację, obliczenia, analizę, syntezę i prognozowanie,
- b) w zakresie organizacji pracy - planowanie i korygowanie planów, wykonywanie, korygowanie działań i obieg informacji,
- c) w zakresie narzędzi i materiałów - użytkowanie i dobór,
- d) w zakresie uczenia się i rozwoju zawodowego - rozwój własny i wspieranie rozwoju innych osób;

3) w odniesieniu do kompetencji społecznych charakterystyka efektów uczenia się dla danego poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji określa:

- a) w zakresie przestrzegania reguł - zasady, instrukcje i prawo,
- b) w zakresie współpracy - komunikowanie się i relacje w środowisku zawodowym,
- c) w zakresie odpowiedzialności - normy etyczne.

5. W rozporządzeniach, o których mowa w ust. 1-4, uwzględnia się konieczność zapewnienia spójności z uniwersalnymi charakterystykami poziomów 1-8 pierwszego stopnia oraz aktualny stan wiedzy i postępu technologicznego w poszczególnych dziedzinach.

Art. 8. [Świadectwa i dyplomy potwierdzające nadanie kwalifikacji na określonych poziomach]

Do kwalifikacji pełnych przypisuje się następujące poziomy Polskiej Ramy Kwalifikacji:

- 1) ⁷ świadectwo ukończenia sześcioletniej szkoły podstawowej i świadectwo ukończenia sześcioletniej ogólnokształcącej szkoły muzycznej I stopnia - potwierdza nadanie kwalifikacji na poziomie 1 Polskiej Ramy Kwalifikacji;
- 2) świadectwo ukończenia ośmioletniej szkoły podstawowej i świadectwo ukończenia gimnazjum - potwierdza nadanie kwalifikacji na poziomie 2 Polskiej Ramy Kwalifikacji;
- 2a) ⁸ świadectwo ukończenia szkoły muzycznej I stopnia i świadectwo ukończenia ośmioletniej ogólnokształcącej szkoły muzycznej I stopnia - potwierdza nadanie kwalifikacji na poziomie 3 Polskiej Ramy Kwalifikacji;
- 3) dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe:
  - a) po ukończeniu zasadniczej szkoły zawodowej albo po spełnieniu warunków, o których mowa w art. 10 ust. 3 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
  - b) po ukończeniu branżowej szkoły I stopnia albo po spełnieniu warunków, o których mowa w art. 10 ust. 3 pkt 2 lit. b ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty- oraz po zdaniu egzaminów potwierdzających kwalifikacje w danym zawodzie - potwierdza nadanie kwalifikacji na poziomie 3 Polskiej Ramy Kwalifikacji, chyba że minister właściwy do

spraw oświaty i wychowania w przepisach w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego określi dla danej kwalifikacji inny poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji;

3a) dyplom zawodowy po ukończeniu branżowej szkoły I stopnia albo po spełnieniu warunków, o których mowa w art. 10 ust. 3 pkt 2 lit. b ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, oraz po zdaniu egzaminów zawodowych w danym zawodzie - potwierdza nadanie kwalifikacji na poziomie 3 Polskiej Ramy Kwalifikacji, chyba że minister właściwy do spraw oświaty i wychowania w przepisach wydanych na podstawie art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2019 r. poz. 1148, z późn. zm.), albo wyrażając zgodę, o której mowa w art. 45 ust. 8a

ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe, albo w decyzji, o której mowa w art. 178 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe, określi dla danej kwalifikacji inny poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji;

4) świadectwo czeladnicze wydawane po ukończeniu zasadniczej szkoły zawodowej lub branżowej szkoły I stopnia po zdaniu egzaminu czeladniczego w zawodach ujętych w klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego na podstawie wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia w zawodach - potwierdza nadanie kwalifikacji na poziomie 3 Polskiej Ramy Kwalifikacji, chyba że minister właściwy do spraw oświaty i wychowania w przepisach w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego wydanych na podstawie art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe, albo wyrażając zgodę, o której mowa w art. 45 ust. 8a ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe, albo w decyzji, o której mowa w art. 178 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe, określi dla danej kwalifikacji inny poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji;

4a) świadectwo czeladnicze wydawane po ukończeniu branżowej szkoły I stopnia po zdaniu egzaminu czeladniczego w zawodach, o których mowa w art. 3 ust. 3b ustawy z dnia 22 marca 1989 r. o rzemiośle - potwierdza nadanie kwalifikacji na poziomie 3 Polskiej Ramy Kwalifikacji, chyba że minister właściwy do spraw oświaty i wychowania w przepisach wydanych na podstawie art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe, albo wyrażając zgodę, o której mowa w art. 45 ust. 8a

ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe, albo w decyzji, o której mowa w art. 178 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe, art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe określi dla danej kwalifikacji inny poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji;

5) dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe:

a) po ukończeniu technikum lub szkoły policealnej albo po spełnieniu warunków, o których mowa

w art. 10 ust. 3 pkt 2 lit. d ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, albo

b) po ukończeniu branżowej szkoły II stopnia albo po spełnieniu warunków, o których mowa w art. 10 ust. 3 pkt 2 lit. c ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty

- oraz po zdaniu egzaminów potwierdzających kwalifikacje w danym zawodzie - potwierdza nadanie kwalifikacji na poziomie 4 Polskiej Ramy Kwalifikacji, chyba że minister właściwy do spraw oświaty i wychowania w przepisach w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego określi dla danej kwalifikacji inny poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji;

5a) dyplom zawodowy:

a) po ukończeniu technikum albo po spełnieniu warunków, o których mowa w art. 10 ust. 3 pkt 2 lit. d ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, albo

b) po ukończeniu branżowej szkoły II stopnia albo po spełnieniu warunków, o których mowa w art. 10 ust. 3 pkt 2 lit. c ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty

- oraz po zdaniu egzaminów zawodowych w danym zawodzie - potwierdza nadanie kwalifikacji na poziomie 4 Polskiej Ramy Kwalifikacji, chyba że minister właściwy do spraw oświaty i wychowania w przepisach wydanych na podstawie art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe, albo wyrażając zgodę, o której mowa w art. 45 ust. 8a ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe, albo w decyzji, o której mowa w art. 178 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe, określi dla danej kwalifikacji inny poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji;

6) dyplom ukończenia szkoły artystycznej potwierdzający uzyskanie tytułu zawodowego - potwierdza nadanie kwalifikacji na poziomie 5 Polskiej Ramy Kwalifikacji, chyba że minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego w przepisach wydanych na podstawie art. 46a ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe określi dla danej kwalifikacji inny poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji;

7) świadectwo dojrzałości - potwierdza nadanie kwalifikacji na poziomie 4 Polskiej Ramy Kwalifikacji;

7a) dyplom zawodowy po ukończeniu szkoły policealnej albo po spełnieniu warunków, o których mowa w art. 10 ust. 3 pkt 2 lit. d ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, oraz po zdaniu egzaminów zawodowych w danym zawodzie nauczonym wyłącznie w szkole policealnej - potwierdza nadanie kwalifikacji na poziomie 5 Polskiej Ramy Kwalifikacji, chyba że minister właściwy do spraw oświaty i wychowania w przepisach wydanych na podstawie art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe, albo wyrażając zgodę, o której mowa w art. 45

ust. 8a ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe, albo w decyzji, o której mowa w art. 178 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe, określi dla danej kwalifikacji inny poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji;

8) dyplom ukończenia kolegium nauczycielskiego, dyplom ukończenia nauczycielskiego kolegium języków obcych, dyplom ukończenia kolegium pracowników służb społecznych, świadectwo dyplomowanego specjalisty i świadectwo dyplomowanego specjalisty technologa - potwierdza nadanie kwalifikacji na poziomie 5 Polskiej Ramy Kwalifikacji;

9) dyplom ukończenia studiów pierwszego stopnia - potwierdza nadanie kwalifikacji na poziomie 6 Polskiej Ramy Kwalifikacji;

10) dyplom ukończenia studiów drugiego stopnia oraz dyplom ukończenia jednolitych studiów magisterskich - potwierdza nadanie kwalifikacji na poziomie 7 Polskiej Ramy Kwalifikacji;

11) dyplom doktorski - potwierdza nadanie kwalifikacji na poziomie 8 Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Art. 9. [Warunki przypisania poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji cząstkowych]

1. Poziomy Polskiej Ramy Kwalifikacji przypisuje się do kwalifikacji cząstkowych, jeżeli:

- 1) efekty uczenia się wymagane dla danej kwalifikacji zostały opisane w sposób zawierający:
  - a) syntetyczną charakterystykę efektów uczenia się,
  - b) wyodrębnione zestawy efektów uczenia się,
  - c) ⁹ poszczególne efekty uczenia się pogrupowane w zestawy efektów uczenia się wraz z kryteriami weryfikacji tych efektów;

2) dokonano porównania efektów uczenia się wymaganych dla danej kwalifikacji z charakterystykami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji pierwszego i drugiego stopnia.

2. ¹⁰ Warunek, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, nie dotyczy porównania wymaganych efektów uczenia się z charakterystykami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji dla kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie, o której mowa w art. 3 pkt 19art. 4 pkt 34 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe, oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych, o których mowa w art. 160 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Art. 10. [Znaki graficzne informujące o przypisanym poziomie Polskiej Ramy Kwalifikacji]

1. Przypisanie poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji uprawnia instytucje certyfikujące do umieszczania na dokumentach potwierdzających nadanie danej kwalifikacji znaku graficznego

informującego o przypisanym do kwalifikacji poziomie Polskiej Ramy Kwalifikacji i odpowiadającym mu poziomie europejskich ram kwalifikacji.

2. Znak graficzny jest umieszczany wyłącznie na dokumentach potwierdzających nadanie kwalifikacji włączonych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.

3. Znaki graficzne informujące o przypisanym do kwalifikacji poziomie Polskiej Ramy Kwalifikacji i odpowiadającym mu poziomie europejskich ram kwalifikacji są odrębne dla kwalifikacji pełnych i dla kwalifikacji cząstkowych.

4. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określi, w drodze rozporządzenia, wzory znaków graficznych informujących o przypisanym do kwalifikacji poziomie Polskiej Ramy Kwalifikacji i odpowiadającym mu poziomie europejskich ram kwalifikacji, uwzględniając konieczność ich dostosowania do funkcjonujących wzorów druków szkolnych i innych dokumentów potwierdzających nadanie kwalifikacji.

Art. 11. [Sektorowe Ramy Kwalifikacji]

1. Charakterystyki wybranych poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji drugiego stopnia typowe dla kwalifikacji o charakterze zawodowym, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 4, mogą być rozwijane za pomocą Sektorowych Ram Kwalifikacji uwzględniających specyfikę danej branży lub sektora.

2. Minister właściwy, z własnej inicjatywy lub na wniosek sektorowej rady do spraw kompetencji lub zainteresowanego podmiotu, podejmuje działania w celu włączenia Sektorowych Ram Kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji, jeżeli wstępna ocena celowości włączenia Sektorowych Ram Kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji jest pozytywna.

3. Wniosek, o którym mowa w ust. 2, zawiera:

- 1) określenie nazwy sektora lub branży;
- 2) określenie podstawowych rodzajów działalności, do których odnosi się Sektorowa Rama Kwalifikacji;
- 3) charakterystyki efektów uczenia się dla poziomów Sektorowych Ram Kwalifikacji ujęte w kategoriach wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych, uwzględniające przepisy wydane na podstawie art. 7 ust. 4;
- 4) ocenę celowości włączenia Sektorowych Ram Kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji oraz opinie reprezentantów branży lub sektora w tym zakresie, w szczególności opinie sektorowych rad do spraw kompetencji, działających w branży lub sektorze, których dotyczą

Sektorowe Ramy Kwalifikacji;

5) ocenę zgodności Sektorowych Ram Kwalifikacji z Polską Ramą Kwalifikacji, w szczególności w zakresie spójności Sektorowych Ram Kwalifikacji z charakterystykami odpowiednich poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji drugiego stopnia typowymi dla kwalifikacji o charakterze zawodowym, określonymi w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 4;

6) ¹¹ pozytywną opinię Rady Interesariuszy Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji, zwanej dalej "Radą Interesariuszy", o celowości włączenia Sektorowych Ram Kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji oraz jej zgodności z Polską Ramą Kwalifikacji.

3a. Wniosek złożony przez sektorową radę do spraw kompetencji działającą w branży lub sektorze, których dotyczą Sektorowe Ramy Kwalifikacji, nie wymaga opinii reprezentantów branży lub sektora, o której mowa w ust. 3 pkt 4.

4. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania na wniosek ministra właściwego włącza Sektorowe Ramy Kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji w drodze rozporządzenia.

5. Rozporządzenie, o którym mowa w ust. 4, określa:

- 1) nazwę sektora lub branży,
- 2) podstawowe rodzaje działalności, do których wykonywania przygotowują kwalifikacje, do których odnosi się Sektorowa Rama Kwalifikacji,
- 3) charakterystyki efektów uczenia się dla poziomów Sektorowych Ram Kwalifikacji ujęte w kategoriach wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych

- uwzględniając potrzeby danej branży lub sektora oraz potrzeby rozwoju danej branży lub sektora.

Rozdział 3

Włączanie kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i przegląd kwalifikacji funkcjonujących w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji

Art. 12. ¹² [Kwalifikacje włączone do ZSK]

Do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji włącza się kwalifikacje pełne oraz kwalifikacje wyodrębnione w zawodzie, o których mowa w art. 3 pkt 19 art. 4 pkt 34 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe.

Art. 13. [Włączenie kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych]

1. Uczelnie, instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk i instytuty badawcze mogą włączyć do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji kwalifikacje nadawane po ukończeniu studiów podyplomowych, o których mowa w art. 160 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, jeżeli został przypisany poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji do tych kwalifikacji.
2. Do przypisania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji cząstkowych, o których mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio art. 21.
3. Uczelnie, instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk i instytuty badawcze informują podmiot prowadzący Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji o włączeniu do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji danej kwalifikacji cząstkowej, o której mowa w ust. 1.

Art. 14. ¹³ [Włączenie kwalifikacji wolnorynkowej do ZSK]

Podmiot prowadzący zorganizowaną działalność w obszarze gospodarki, rynku pracy, edukacji lub szkoleń może wystąpić do ministra właściwego z wnioskiem o włączenie kwalifikacji wolnorynkowej do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.

Art. 15. [Treść wniosku o włączenie kwalifikacji wolnorynkowej do ZSK]

1. ¹⁴ Wniosek, o którym mowa w art. 14, zawiera:
  - 1) dane podmiotu, o którym mowa w art. 14:
    - a) nazwę lub firmę albo imię i nazwisko, w przypadku osoby fizycznej,
    - b) siedzibę i adres albo adres zamieszkania oraz adres do doręczeń, w przypadku osoby fizycznej,
    - c) numer identyfikacji podatkowej (NIP), numer PESEL lub, w przypadku osoby zagranicznej, o której mowa w art. 3 pkt 5 art. 3 pkt 5 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2022 r. poz. 470), inny numer przypisany do celów identyfikacji podatkowej w kraju siedziby lub zamieszkania,
    - d) numer w Krajowym Rejestrze Sądowym (KRS), o ile został nadany,
    - e) imiona i nazwiska oraz stanowiska osób uprawnionych do reprezentowania, w przypadku podmiotu będącego osobą prawną lub jednostką organizacyjną niebędącą osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną,
    - f) adres elektroniczny osoby składającej wniosek w imieniu podmiotu, o którym mowa w art. 14;

- 2) informacje ogólne o kwalifikacji wolnorynkowej:
  - a) nazwę kwalifikacji wolnorynkowej,
  - b) informacje obejmujące przykładowe:
    - działania i zadania, które potrafi wykonywać osoba posiadająca daną kwalifikację wolnorynkową,
    - grupy osób, do których dana kwalifikacja wolnorynkowa w szczególności jest kierowana,
    - możliwości wykorzystania kwalifikacji wolnorynkowej i dalszego rozwoju osobistego lub zawodowego, w tym możliwości ubiegania się o inne kwalifikacje i uprawnienia w danej dziedzinie zawodowej,
  - c) propozycję dotyczącą przypisania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do danej kwalifikacji wolnorynkowej i propozycję odniesienia do poziomu Sektorowych Ram Kwalifikacji, jeżeli Sektorowe Ramy Kwalifikacji dla danych sektorów lub branż są włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji,
  - d) objętość kwalifikacji wolnorynkowej;
- 3) uzasadnienie celowości włączenia kwalifikacji wolnorynkowej do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji:
  - a) zgodność kwalifikacji wolnorynkowej z rozpoznanymi potrzebami społecznymi lub potrzebami rynku pracy, popartą danymi wynikającymi z analizy potrzeb rynku pracy i grup osób, do których dana kwalifikacja w szczególności jest kierowana,
  - b) podobieństwa i różnice w odniesieniu do kwalifikacji o zbliżonym charakterze, w szczególności kwalifikacji włączonych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji,
  - c) inne przesłanki potwierdzające zgodność kwalifikacji wolnorynkowej z rozpoznanymi potrzebami rynku pracy i grup osób, do których dana kwalifikacja wolnorynkowa w szczególności jest kierowana;
- 4) informacje o efektach uczenia się i wymaganiach dotyczących walidacji:
  - a) efekty uczenia się wymagane dla danej kwalifikacji wolnorynkowej opisane zgodnie z art. 9 ust. 1 pkt 1,
  - b) ramowe wymagania dotyczące metod przeprowadzania walidacji, osób przeprowadzających walidację, warunków organizacyjnych i materialnych niezbędnych do prawidłowego i bezpiecznego przeprowadzania walidacji;
- 5) informacje uzupełniające o kwalifikacji wolnorynkowej:
  - a) informację o możliwości przygotowania do uzyskania kwalifikacji wolnorynkowej w ramach obowiązkowych zajęć edukacyjnych, o których mowa w art. 109 ust. 1 pkt 1 w

związku z art. 47 ust. 1 pkt 3 lit. e ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. art. 109 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe w związku z art. 47 ust. 1 pkt 3 lit. e tej ustawy, lub w ramach kursu umiejętności zawodowych, o którym mowa w art. 4 pkt 35a tej ustawy, lub możliwości jej wykorzystania w celu potwierdzania dodatkowych umiejętności zawodowych określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 46 ust. 1 tej ustawy,

b) w razie potrzeby:

– warunki, jakie musi spełnić osoba przystępująca do walidacji,

– inne, poza pozytywnym wynikiem walidacji, warunki uzyskania kwalifikacji wolnorynkowej,

k) odniesienie do kwalifikacji o zbliżonym charakterze oraz wskazanie kwalifikacji ujętych w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji lub dodatkowych umiejętności zawodowych określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe, zawierających wspólne zestawy efektów uczenia się;

3) efekty uczenia się wymagane dla danej kwalifikacji opisane zgodnie z art.

c) okres ważności certyfikatu kwalifikacji wolnorynkowej i warunki przedłużenia ważności certyfikatu albo informację, że ważność nadanego certyfikatu jest bezterminowa,

d) kod Międzynarodowej Standardowej Klasyfikacji Edukacji (ISCED),

e ;

4) propozycje dotyczące przypisania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do danej kwalifikacji i odniesienia do poziomu Sektorowych Ram Kwalifikacji, jeśli ustanowiono Sektorowe Ramy Kwalifikacji w danym sektorze lub branży;

5) informację o orientacyjnym koszcie uzyskania dokumentu potwierdzającego otrzymanie danej kwalifikacji;

6) kod dziedziny kształcenia, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 40 ust. 2 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2019 r.) kod Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD).

2. Do wniosku dołącza się:

1) w przypadku podmiotu, który nie prowadzi działalności gospodarczej - dokumenty potwierdzające spełnienie warunku prowadzenia zorganizowanej działalności w obszarze gospodarki, rynku pracy, edukacji lub szkoleń, w szczególności statut, uchwałę, umowę, lub oświadczenie wskazujące obszar, w którym dany podmiot prowadzi działalność;

2) ¹⁵ oświadczenie o następującej treści: "Oświadczam, że dane zawarte we wniosku o włączenie

kwalifikacji wolnorynkowej do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji są zgodne z prawdą.";

3) dowód wniesienia opłaty, o której mowa w art. 17 ust. 1.

3. Oświadczenia, o których mowa w ust. 2 pkt 1 i 2, uwierzytelnia się przy użyciu mechanizmów określonych w art. 20a ust. 1 albo 2 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne.

4. ¹⁶ Oświadczenia, o których mowa w ust. 2 pkt 1 i 2, składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: "Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.". Klauzula ta zastępuje pouczenie o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń.

Art. 15a. ¹⁷ [Włączenie kwalifikacji sektorowej do ZSK]

Organizacja o zasięgu ogólnokrajowym prowadząca działalność statutową w obszarze danej branży lub danego sektora, działająca odpowiednio na podstawie ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców (Dz. U. z 2022 r. poz. 97), ustawy z dnia 30 maja 1989 r. o izbach gospodarczych (Dz. U. z 2019 r. poz. 579), ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. - Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2020 r. poz. 2261), ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. z 2022 r. poz. 1599 i 2185 oraz z 2023 r. poz. 1617, 1688 i 1718) lub ustawy regulującej funkcjonowanie samorządu zawodowego, w tym samorządu zawodu zaufania publicznego oraz samorządu zawodu służby publicznej, lub sektorowa rada do spraw kompetencji działająca na podstawie ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (Dz. U. z 2023 r. poz. 462 i 1672) może wystąpić do ministra właściwego z wnioskiem o włączenie kwalifikacji sektorowej do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji, z tym że w przypadku stowarzyszenia działającego na podstawie ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. - Prawo o stowarzyszeniach z wnioskiem tym może wystąpić stowarzyszenie wpisane do Krajowego Rejestru Sądowego.

Art. 15b. ¹⁸ [Treść wniosku o włączenie kwalifikacji sektorowej do ZSK]

1. Wniosek, o którym mowa w art. 15a, zawiera:

1) dane podmiotu, o którym mowa w art. 15a:

- a) nazwę,
- b) siedzibę i adres,
- c) numer w Krajowym Rejestrze Sądowym (KRS),
- d) imiona i nazwiska oraz stanowiska osób uprawnionych do reprezentowania, w przypadku

podmiotu będącego osobą prawną lub jednostką organizacyjną niebędącą osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną,

e) adres elektroniczny osoby składającej wniosek w imieniu podmiotu, o którym mowa w art. 15a;

2) informacje ogólne o kwalifikacji sektorowej:

a) nazwę kwalifikacji sektorowej,

b) informacje obejmujące przykładowe:

– działania i zadania, które potrafi wykonywać osoba posiadająca daną kwalifikację sektorową,

– grupy osób, do których dana kwalifikacja sektorowa w szczególności jest kierowana,

– możliwości wykorzystania kwalifikacji sektorowej i dalszego rozwoju osobistego lub zawodowego w danej branży lub sektorze, w tym możliwości ubiegania się o inne kwalifikacje i uprawnienia,

c) propozycję dotyczącą przypisania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do danej kwalifikacji sektorowej i propozycję odniesienia do poziomu Sektorowych Ram Kwalifikacji, jeżeli Sektorowe Ramy Kwalifikacji dla danych sektorów lub branż są włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji,

d) objętość kwalifikacji sektorowej;

3) uzasadnienie celowości włączenia kwalifikacji sektorowej do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji:

a) zgodność kwalifikacji sektorowej z rozpoznanymi potrzebami danej branży lub sektora,

b) podobieństwa i różnice w odniesieniu do kwalifikacji o zbliżonym charakterze, w szczególności kwalifikacji włączonych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji,

c) inne przesłanki potwierdzające zgodność kwalifikacji sektorowej z rozpoznanymi potrzebami danej branży lub sektora;

4) informacje o efektach uczenia się i wymaganiach dotyczących walidacji:

a) efekty uczenia się wymagane dla danej kwalifikacji sektorowej opisane zgodnie z art. 9 ust. 1 pkt 1,

b) ramowe wymagania dotyczące metod przeprowadzania walidacji, osób przeprowadzających walidację, warunków organizacyjnych i materialnych niezbędnych do prawidłowego i bezpiecznego przeprowadzania walidacji;

5) informacje uzupełniające o kwalifikacji sektorowej:

a) informację o możliwości przygotowania do uzyskania kwalifikacji sektorowej w ramach

obowiązkowych zajęć edukacyjnych, o których mowa w art. 109 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe w związku z art. 47 ust. 1 pkt 3 lit. e tej ustawy, lub w ramach kursu umiejętności zawodowych, o którym mowa w art. 4 pkt 35a tej ustawy, lub możliwości jej wykorzystania w celu potwierdzania dodatkowych umiejętności zawodowych określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 46 ust. 1 tej ustawy,

b) w razie potrzeby:

– warunki, jakie musi spełnić osoba przystępująca do walidacji,

– inne, poza pozytywnym wynikiem walidacji, warunki uzyskania kwalifikacji sektorowej,

c) okres ważności certyfikatu kwalifikacji sektorowej i warunki przedłużenia ważności certyfikatu albo informację, że ważność certyfikatu jest bezterminowa,

d) kod Międzynarodowej Standardowej Klasyfikacji Edukacji (ISCED),

e) kod Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD).

2. Do wniosku, o którym mowa w art. 15a, dołącza się:

1) poświadczoną za zgodność z oryginałem kopię statutu podmiotu, o którym mowa w art. 15a, potwierdzającego prowadzenie przez ten podmiot działalności statutowej w obszarze danej branży lub danego sektora oraz ogólnokrajowy zasięg tej działalności;

2) oświadczenie o następującej treści: "Oświadczam, że dane zawarte we wniosku o włączenie kwalifikacji sektorowej do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji są zgodne z prawdą.";

3) dowód wniesienia opłaty, o której mowa w art. 17 ust. 1.

3. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, uwierzytelnia się przy użyciu mechanizmów określonych w art. 20a ust. 1 albo 2 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne.

4. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: "Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.". Klauzula ta zastępuje pouczenie o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń.

Art. 16. [Forma i miejsce złożenia wniosku o włączenie kwalifikacji wolnorynkowej lub sektorowej do ZSK]

1. ¹⁹ Wniosek, o którym mowa w art. 14 i art. 15a, składa się do ministra właściwego za pośrednictwem portalu Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji.

2. Wniosek uwierzytelnia się przy użyciu mechanizmów określonych w art. 20a ust. 1 albo 2 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne.

Art. 17. [Opłata za wniosek o włączenie kwalifikacji wolnorynkowej lub sektorowej do ZSK]

1. ²⁰ Wniosek, o którym mowa w art. 14 i art. 15a, podlega opłacie. Opłatę w wysokości 2000 zł wnosi się na rachunek bankowy wskazany przez ministra koordynatora Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji na portalu Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Opłata stanowi dochód budżetu państwa. Opłata nie podlega zwrotowi, z wyjątkiem przypadku gdy wniosek pozostawia się bez rozpatrzenia zgodnie z art. 18 ust. 5a lub art. 18a.
2. Kwota, o której mowa w ust. 1, podlega raz na pięć lat waloryzacji o sumę prognozowanych średniorocznych wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, określonych w ustawach budżetowych na dany rok kalendarzowy, za ostatnie pięć lat.
3. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania co pięć lat ogłasza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" wysokość opłaty, o której mowa w ust. 1, obowiązującą w kolejnych pięciu latach, obliczoną zgodnie z ust. 2.

Art. 18. [Ocena formalna wniosku oraz uzupełnienie jego braków formalnych]

1. ²¹ Podmiot prowadzący Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji dokonuje oceny formalnej wniosku, o którym mowa w art. 14 i art. 15a, w terminie 14 dni od dnia złożenia wniosku.
2. ²² Ocena formalna wniosku obejmuje:
  - 1) w przypadku wniosku, o którym mowa w art. 14 - ocenę zgodności wniosku z wymaganiami, o których mowa w art. 15, art. 16 i art. 17 ust. 1;
  - 2) w przypadku wniosku, o którym mowa w art. 15a - ocenę zgodności wniosku z wymaganiami, o których mowa w art. 15b, art. 16 i art. 17 ust. 1;
3. ²³ Nieprawidłowe wskazanie we wniosku właściwości ministra nie skutkuje zwrotem wniosku przez podmiot prowadzący Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji. Podmiot prowadzący Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji wspomaga podmiot, o którym mowa w art. 14 i art. 15a, w ustalaniu właściwości ministra.
4. ²⁴ W przypadku stwierdzenia braków formalnych podmiot prowadzący Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji niezwłocznie wzywa podmiot, o którym mowa odpowiednio w art. 14 i art. 15a, do ich usunięcia w terminie 30 dni. Termin, o którym mowa w ust. 1, biegnie od dnia złożenia przez podmiot poprawionego wniosku.

5. W przypadku nieusunięcia braków w terminie, o którym mowa w ust. 4, wnioskowi nie nadaje się dalszego biegu.

5a. ²⁵ Wniosek, o którym mowa w art. 14 i art. 15a, złożony przez podmiot niewymieniony odpowiednio w art. 14 lub art. 15a pozostawia się bez rozpatrzenia.

6. Poprawny formalnie wniosek podmiot prowadzący Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji przekazuje niezwłocznie do ministra właściwego.

Art. 18a. ²⁶ [Pozostawienie wniosku bez rozpatrzenia]

W przypadku gdy w uzasadnieniu celowości włączenia kwalifikacji wolnorynkowej lub kwalifikacji sektorowej do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji, o którym mowa w art. 15 ust. 1 pkt 3 lub art. 15b ust. 1 pkt 3, wykazano znaczne podobieństwa do kwalifikacji już funkcjonujących w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji, minister właściwy może pozostawić wniosek, o którym mowa w art. 14 i art. 15a, bez rozpatrzenia.

Art. 19. ²⁷ [Konsultacja wniosku]

1. Minister właściwy przekazuje podmiotowi prowadzącemu Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji do publikacji na portalu Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji informację o rozpoczęciu procedury rozpatrywania wniosku o włączenie do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji danej kwalifikacji wolnorynkowej lub kwalifikacji sektorowej.

2. Minister właściwy przeprowadza konsultacje wniosku, o którym mowa w art. 14, ze środowiskami, których dotyczy kwalifikacja wolnorynkowa objęta tym wnioskiem.

3. Minister właściwy przekazuje do wiadomości Radzie Interesariuszy oraz odpowiednim sektorowym radom do spraw kompetencji wniosek, o którym mowa w art. 14 i art. 15a.

Art. 20. ²⁸

(uchylony).

Art. 21. ²⁹ [Opiniowanie i rekomendacja przypisania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do danej kwalifikacji rynkowej]

1. Minister właściwy powołuje zespół ekspertów w celu:

1) sporządzenia opinii dotyczącej celowości włączenia danej kwalifikacji wolnorynkowej lub kwalifikacji sektorowej do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji oraz

2) wydania rekomendacji dotyczącej przypisania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do danej

kwalifikacji wolnorynkowej lub kwalifikacji sektorowej.

2. W skład zespołu ekspertów, o którym mowa w ust. 1, wchodzi co najmniej trzy osoby, w tym:

1) co najmniej dwie osoby posiadające:

a) doświadczenie w zakresie wykonywania zadań, które potrafi wykonywać osoba posiadająca odpowiednio daną kwalifikację wolnorynkową lub daną kwalifikację sektorową, nauczania wykonywania tych zadań lub oceniania wykonania tych zadań,

b) wiedzę na temat aktualnych i prognozowanych kierunków rozwoju dziedziny, której dana kwalifikacja dotyczy;

2) co najmniej jedna osoba posiadająca wiedzę na temat standardów opisywania kwalifikacji, zasad włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji.

3. Rekomendację, o której mowa w ust. 1 pkt 2, sporządza się na podstawie porównania efektów uczenia się wymaganych dla danej kwalifikacji wolnorynkowej lub kwalifikacji sektorowej z charakterystykami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji. Rekomendacja obejmuje:

1) efekty uczenia się wymagane dla kwalifikacji wolnorynkowej lub kwalifikacji sektorowej opisane zgodnie z art. 9 ust. 1 pkt 1, będące podstawą przypisania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji;

2) odniesienie do poziomu Sektorowych Ram Kwalifikacji, jeżeli ustanowiono Sektorowe Ramy Kwalifikacji w danym sektorze lub branży.

4. usług świadczonych przez specjalistów stosuje się odpowiednio art. 24W skład zespołu ekspertów, o którym mowa w ust. 1, nie mogą być powołane osoby, które uczestniczyły w przygotowywaniu wniosku, o którym mowa odpowiednio w art. 14 lub w art. 15a.

5. Do osób, o których mowa w ust. 2, przepisy art. 24 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 775 i 803) stosuje się odpowiednio.

6. W przypadku kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych, o których mowa w art. 160 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, zespół ekspertów jest powoływany odpowiednio przez uczelnie, instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk lub instytuty badawcze w celu wydania rekomendacji dotyczącej przypisania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do danej kwalifikacji. Przepisy ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

7. Zespoły ekspertów, o których mowa w ust. 1 i 6, działają na posiedzeniach, które są dokumentowane.

8. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określi, w drodze rozporządzenia, tryb pracy zespołów ekspertów, o których mowa w ust. 1 i 6, w tym sposób przygotowania opinii, o której mowa w ust. 1 pkt 1, sposób porównywania efektów uczenia się wymaganych dla kwalifikacji z charakterystykami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji i przygotowania rekomendacji, o której mowa w ust. 1 pkt 2 i ust. 6, oraz sposób dokumentowania prac tych zespołów, uwzględniając konieczność zapewnienia rzetelnego i sprawnego sporządzenia opinii i wydania rekomendacji oraz rzetelnego dokumentowania prac tych zespołów.

Art. 21a. ³⁰ [Opinia Rady Interesariuszy]

1. W przypadku gdy opinia zespołu ekspertów, o której mowa w art. 21 ust. 1 pkt 1, jest pozytywna minister właściwy przedkłada rekomendację, o której mowa w art. 21 ust. 1 pkt 2, do opinii Rady Interesariuszy.
2. W przypadku gdy opinia zespołu ekspertów, o której mowa w art. 21 ust. 1 pkt 1, jest negatywna minister właściwy może przedłożyć rekomendację, o której mowa w art. 21 ust. 1 pkt 2, do opinii Rady Interesariuszy.
3. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 i 2, Rada Interesariuszy sporządza opinię i przekazuje ją ministrowi koordynatorowi Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.
4. Minister koordynator Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji przekazuje opinię Rady Interesariuszy, o której mowa w ust. 3, ministrowi właściwemu.
5. W przypadku gdy opinia Rady Interesariuszy, o której mowa w ust. 3, jest negatywna minister właściwy przekazuje ją zespołowi ekspertów, o którym mowa w art. 21 ust. 1.
6. Zespół ekspertów, o którym mowa w art. 21 ust. 1, odnosi się do opinii Rady Interesariuszy, o której mowa w ust. 3, i ponownie przedstawia ministrowi właściwemu rekomendację dotyczącą przypisania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do danej kwalifikacji wolnorynkowej lub kwalifikacji sektorowej.
7. W przypadku, o którym mowa w art. 21 ust. 6, odpowiednio uczelnie, instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk i instytuty badawcze przedkładają rekomendację, o której mowa w art. 21 ust. 6, do opinii Rady Interesariuszy. Rada Interesariuszy sporządza opinię i przekazuje ją ministrowi koordynatorowi Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Przepisy ust. 4-6 stosuje się odpowiednio.

Art. 21b. ³¹ [Ministerialna ocena celowości włączenia kwalifikacji wolnorynkowej lub kwalifikacji sektorowej do ZSI]

1. Minister właściwy na podstawie:

1) opinii i rekomendacji, o których mowa w art. 21 ust. 1, i rekomendacji, o której mowa w art. 21a ust. 6,

2) wyników konsultacji, o których mowa w art. 19 ust. 2

- dokonuje oceny celowości włączenia odpowiednio kwalifikacji wolnorynkowej lub kwalifikacji sektorowej opisanej we wniosku, o którym mowa w art. 14 lub art. 15a, do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.

2. Na podstawie oceny, o której mowa w ust. 1, minister właściwy:

1) pozytywnie rozpatruje wniosek, o którym mowa odpowiednio w art. 14 lub art. 15a, określa ostateczny opis kwalifikacji wolnorynkowej lub kwalifikacji sektorowej obejmujący informacje, o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt 2-5 albo w art. 15b ust. 1 pkt 2-5, oraz przypisuje do danej kwalifikacji poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji zgodnie z rekomendacją zespołu ekspertów, o której mowa odpowiednio w art. 21 ust. 1 pkt 2 lub art. 21a ust. 6, albo

2) negatywnie rozpatruje wniosek, o którym mowa odpowiednio w art. 14 lub art. 15a, i odmawia włączenia danej kwalifikacji wolnorynkowej lub kwalifikacji sektorowej do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.

6. Jeżeli opinia Rady Interesariuszy, o której mowa w ust. 4, jest:

1) pozytywna - minister właściwy przypisuje poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji do danej kwalifikacji rynkowej zgodnie z treścią rekomendacji, o której mowa w ust. 3;

2) negatywna - zespół ekspertów sporządza ponownie rekomendację, w której odnosi się do opinii Rady Interesariuszy, a następnie minister właściwy przypisuje poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji do danej kwalifikacji rynkowej zgodnie z treścią ponownie sporządzonej rekomendacji.

7. Przy korzystaniu z usług świadczonych przez ekspertów stosuje się odpowiednio art. 24 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego

Art. 22. ³² [Współpraca]

1. Podczas ustalania właściwości ministra, o którym mowa w art. 18 ust. 3, konsultacji wniosku, o których mowa w art. 19 ust. 2, sporządzania opinii i rekomendacji, o których mowa w art. 21 ust. 1, oraz dokonywania oceny, o której mowa w art. 21b ust. 1, odpowiednio podmiot prowadzący Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji, minister właściwy oraz zespół ekspertów, o którym mowa w art. 21 ust. 1, współpracują z podmiotem, o którym mowa odpowiednio w art. 14 i art. 15a.

2. Współpraca, o której mowa w ust. 1, polega w szczególności na:

- 1) informowaniu podmiotu, o którym mowa odpowiednio w art. 14 i art. 15a, o przekazaniu wniosku do ministra właściwego lub o przekazaniu wniosku do innego ministra;
- 2) przekazywaniu podmiotowi, o którym mowa odpowiednio w art. 14 i art. 15a, wniosków z konsultacji ze środowiskami, o których mowa w art. 19 ust. 2, dotyczących danej kwalifikacji, które wpływają do ministra właściwego;
- 3) przekazywaniu przez ministra właściwego podmiotowi, o którym mowa odpowiednio w art. 14 i art. 15a, uwag i propozycji zmian zgłoszonych przez zespół ekspertów, o którym mowa w art. 21 ust. 1;
- 4) konsultowaniu z podmiotem, o którym mowa odpowiednio w art. 14 i art. 15a, korekt doskonalących daną kwalifikację proponowanych przez zespół ekspertów, o którym mowa w art. 21 ust. 1.

Art. 23. [Przekazanie informacji o pozytywnym lub negatywnym rozpatrzeniu wniosku; skarga do sądu administracyjnego]

1. ³³ Minister właściwy niezwłocznie informuje podmiot, o którym mowa odpowiednio w art. 14 i art. 15a, o pozytywnym lub negatywnym rozpatrzeniu wniosku. W przypadku negatywnego rozpatrzenia wniosku minister właściwy przedstawia jego uzasadnienie, odwołując się w szczególności do oceny, o której mowa w art. 21b ust. 1.
2. Na negatywne rozpatrzenie wniosku nie służy skarga do sądu administracyjnego.

Art. 24. ³⁴ [Termin rozpatrzenia wniosku]

Minister właściwy rozpatruje wniosek, o którym mowa w art. 14 i art. 15a, w terminie czterech miesięcy od dnia otrzymania poprawnego formalnie wniosku zgodnie z art. 18 ust. 6. Termin może być jednokrotnie przedłużony o cztery miesiące.

Art. 25. ³⁵ [Obwieszczenie o włączeniu kwalifikacji wolnorynkowej lub sektorowej do ZSK]

1. Minister właściwy w drodze obwieszczenia włącza odpowiednio kwalifikację wolnorynkową lub kwalifikację sektorową do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Obwieszczenie podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski".
2. Obwieszczenie, o którym mowa w ust. 1, zawiera informacje o:
  - 1) nazwie kwalifikacji wolnorynkowej lub kwalifikacji sektorowej;
  - 2) poziomie Polskiej Ramy Kwalifikacji przypisanym do kwalifikacji wolnorynkowej lub kwalifikacji sektorowej oraz o odniesieniu do poziomu odpowiednich Sektorowych Ram

Kwalifikacji zgodnie z art. 21 ust. 3 pkt 2;

3) efektach uczenia się wymaganych dla kwalifikacji wolnorynkowej lub kwalifikacji sektorowej, o których mowa w art. 21 ust. 3 pkt 1;

4) ramowych wymaganiach dotyczących metod przeprowadzania walidacji, osób przeprowadzających walidację oraz warunków organizacyjnych i materialnych niezbędnych do prawidłowego i bezpiecznego przeprowadzania walidacji;

5) warunkach, jakie musi spełnić osoba przystępująca do walidacji, jeżeli zostały określone, albo informację o braku takich warunków;

6) innych, poza pozytywnym wynikiem walidacji, warunkach uzyskania kwalifikacji wolnorynkowej lub kwalifikacji sektorowej, jeżeli zostały określone, albo informację o braku takich warunków;

7) okresie ważności certyfikatu kwalifikacji wolnorynkowej lub certyfikatu kwalifikacji sektorowej, bezterminowym lub określonym, oraz warunkach przedłużenia ważności, jeżeli okres ważności certyfikatu został określony;

8) w razie potrzeby, dodatkowych wymaganiach wynikających ze specyfiki kwalifikacji wolnorynkowej lub kwalifikacji sektorowej, dotyczących:

a) zakresu i częstotliwości ewaluacji wewnętrznej, o których mowa w art. 64 ust. 1 i 2,

b) zakresu i częstotliwości sporządzania raportów z zewnętrznego zapewniania jakości, o których mowa w art. 68 ust. 1 i 2,

c) zakresu i częstotliwości składania sprawozdań z działalności, o których mowa w art. 76 ust. 1-3;

9) w razie potrzeby, dodatkowych warunkach, które muszą spełniać podmioty ubiegające się o uprawnienie do certyfikowania na podstawie art. 41 ust. 1;

10) terminie dokonywania przeglądu kwalifikacji, z uwzględnieniem terminu, o którym mowa w art. 27 ust. 1.

3. Kwalifikację wolnorynkową lub kwalifikację sektorową uznaje się za włączoną do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji z dniem ogłoszenia obwieszczenia, o którym mowa w ust. 1.

Art. 26. ³⁶ [Publikacja informacji o możliwości składania wniosków o nadanie uprawnienia do certyfikowania kwalifikacji wolnorynkowej lub sektorowej]

Niezwłocznie po ogłoszeniu obwieszczenia, o którym mowa w art. 25 ust. 1, minister właściwy publikuje na portalu Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji informację o możliwości składania

wniosków o nadanie uprawnienia do certyfikowania danej kwalifikacji wolnorynkowej lub kwalifikacji sektorowej.

Art. 27. ³⁷ [Przegląd kwalifikacji wolnorynkowej i kwalifikacji sektorowej włączonej do ZSK]

1. Minister właściwy, nie rzadziej niż raz na dziesięć lat, dokonuje przeglądu kwalifikacji wolnorynkowej i kwalifikacji sektorowej włączonej do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.

2. Do przeglądu kwalifikacji wolnorynkowej i kwalifikacji sektorowej przepisy art. 21 stosuje się odpowiednio, z tym że:

1) zespół ekspertów, o którym mowa w art. 21 ust. 1, sporządza opinię zawierającą propozycje dotyczące dalszego funkcjonowania danej kwalifikacji wolnorynkowej lub kwalifikacji sektorowej w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji lub modyfikacji tej kwalifikacji;

2) zespołu ekspertów, o którym mowa w art. 21 ust. 1, nie powołuje się w przypadku, gdy w okresie pięciu lat poprzedzających dokonanie przeglądu nie został wydany żaden certyfikat kwalifikacji wolnorynkowej lub certyfikat kwalifikacji sektorowej.

3. W przypadkach uzasadnionych potrzebami społeczno-gospodarczymi lub na wniosek sektorowej rady do spraw kompetencji, lub z własnej inicjatywy minister właściwy może dokonać przeglądu kwalifikacji wolnorynkowej lub kwalifikacji sektorowej włączonej do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji w terminie krótszym niż określony w ust. 1.

4. W wyniku przeglądu minister właściwy:

1) stwierdza, że dana kwalifikacja wolnorynkowa lub kwalifikacja sektorowa funkcjonuje w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji w zakresie określonym w obwieszczeniu, o którym mowa w art. 25 ust. 1;

2) w drodze obwieszczenia dokonuje modyfikacji danej kwalifikacji wolnorynkowej lub kwalifikacji sektorowej;

3) w drodze obwieszczenia nadaje kwalifikacji wolnorynkowej lub kwalifikacji sektorowej status kwalifikacji archiwalnej, jeżeli w okresie pięciu lat poprzedzających dokonanie przeglądu nie został wydany żaden certyfikat kwalifikacji wolnorynkowej lub certyfikat kwalifikacji sektorowej.

5. Obwieszczenia, o których mowa w ust. 4 pkt 2 i 3, podlegają ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski".

Art. 28. ³⁸ [Modyfikacja kwalifikacji wolnorynkowej lub kwalifikacji sektorowej]

Modyfikacja kwalifikacji wolnorynkowej lub kwalifikacji sektorowej, o której mowa w art. 27 ust. 4

pkt 2, nie może dotyczyć:

- 1) nazwy kwalifikacji;
- 2) przypisania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji;
- 3) ³⁹ efektów uczenia się wymaganych dla kwalifikacji, jeżeli zmiana w zakresie efektów uczenia się skutkowałaby koniecznością zmiany nazwy kwalifikacji lub przypisania innego poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do tej kwalifikacji.

Art. 29. [Skutki otrzymania statusu kwalifikacji archiwalnej]

1. ⁴⁰ Nadanie kwalifikacji wolnorynkowej lub kwalifikacji sektorowej statusu kwalifikacji archiwalnej skutkuje wygaśnięciem z mocy prawa uprawnień instytucji certyfikujących do certyfikowania tej kwalifikacji oraz wygaśnięciem z mocy prawa umów, o których mowa w art. 60 ust. 1, w odniesieniu do tych instytucji certyfikujących.
2. ⁴¹ Osobom, które w dniu ogłoszenia obwieszczenia, o którym mowa w art. 27 ust. 4 pkt 3, rozpoczęły walidację w danej kwalifikacji wolnorynkowej lub kwalifikacji sektorowej wydaje się certyfikat kwalifikacji wolnorynkowej lub certyfikat kwalifikacji sektorowej, jeżeli wynik walidacji jest pozytywny.
3. ⁴² Nadanie kwalifikacji wolnorynkowej lub kwalifikacji sektorowej statusu kwalifikacji archiwalnej nie powoduje unieważnienia certyfikatów kwalifikacji wolnorynkowej lub certyfikatów kwalifikacji sektorowej, które zostały wydane przed dniem ogłoszenia obwieszczenia, o którym mowa w art. 27 ust. 4 pkt 3.

Art. 30. ⁴³

(uchylony).

Art. 31. ⁴⁴

(uchylony).

Art. 32. ⁴⁵

(uchylony).

Art. 33. ⁴⁶

(uchylony).

Art. 34. ⁴⁷

(uchylony).

Art. 35. 48

(uchylony).

1. W odniesieniu do kwalifikacji rynkowej, która otrzymała status kwalifikacji archiwalnej, sektorowa rada do spraw kompetencji działająca w danej branży lub sektorze, których dotyczy kwalifikacja rynkowa, lub podmiot prowadzący zorganizowaną działalność w obszarze gospodarki, rynku pracy, edukacji lub szkoleń może wystąpić do ministra właściwego z wnioskiem o przywrócenie tej kwalifikacji statusu kwalifikacji rynkowej funkcjonującej w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji.

2. Wniosek zawiera:

1) dane podmiotu, o którym mowa w ust. 1:

a) nazwę lub firmę albo imię i nazwisko, w przypadku osoby fizycznej,

b) siedzibę i adres albo adres zamieszkania oraz adres do doręczeń, w przypadku osoby fizycznej,

c) numer identyfikacji podatkowej (NIP), numer PESEL lub, w przypadku osoby zagranicznej, o której mowa w art. 3 pkt 5 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, inny numer przypisany do celów identyfikacji podatkowej w kraju siedziby lub zamieszkania,

d) (uchylona),

e) numer w rejestrze przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym (KRS) albo numer w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, o ile został nadany,

f) wskazanie osób uprawnionych do reprezentowania w przypadku podmiotu będącego osobą prawną lub jednostką organizacyjną niebędącą osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną,

g) adres elektroniczny osoby wnoszącej wniosek;

2) informację, o której mowa w art. 15 ust. 1 pkt 2 lit. i.

3. Do wniosku, o którym mowa w ust. 1, dołącza się:

1) w przypadku podmiotu, który nie prowadzi działalności gospodarczej - dokumenty potwierdzające spełnienie warunku prowadzenia zorganizowanej działalności w obszarze gospodarki, rynku pracy, edukacji lub szkoleń, w szczególności statut, uchwałę, umowę, lub oświadczenie wskazujące obszar, w którym dany podmiot prowadzi działalność;

2) oświadczenie o następującej treści: "Oświadczam, że dane zawarte we wniosku o przywrócenie danej kwalifikacji statusu kwalifikacji rynkowej funkcjonującej w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji są zgodne z prawdą."

4.

Oświadczenia, o których mowa w ust. 3, uwierzytelnia się przy użyciu mechanizmów określonych w art. 20a ust. 1 albo 2 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. zeznań.

6. Wniosek składa się do ministra właściwego za pośrednictwem portalu Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji.

7. Wniosek uwierzytelnia się przy użyciu mechanizmów określonych w art. 20a ust. 1 albo 2 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne.

Art. 36. [Upoważnienie do rozpatrywania wniosków oraz przeglądu kwalifikacji]

1. Minister kierujący działem administracji rządowej może, w drodze rozporządzenia, upoważnić organ lub kierownika jednostki organizacyjnej jemu podległej lub przez niego nadzorowanej, organ samorządu zawodowego lub organ organizacji gospodarczej do:

- 1) ⁴⁹ rozpatrywania wniosków, o których mowa w art. 14 i art. 15a,
- 2) ⁵⁰ dokonywania przeglądu kwalifikacji wolnorynkowej lub kwalifikacji sektorowej włączonej do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji, o którym mowa w art. 27 ust. 1 i 3,

- mając na uwadze efektywny przebieg postępowań, o których mowa w pkt 1 i 2.

2. ⁵¹ Do rozpatrywania wniosków, o których mowa w art. 14 i art. 15a, stosuje się odpowiednio art. 24 i art. 25 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego.

Art. 37. [Włączenie do ZSK kwalifikacji rzemieślniczych]

1. Kwalifikacje potwierdzone dyplomami mistrza i świadectwami czeladniczymi wydawanymi po przeprowadzeniu egzaminów w zawodach, o których mowa w art. 3 ust. 3a ustawy z dnia 22 marca 1989 r. o rzemiośle, ⁵² Kwalifikacje rzemieślnicze mogą być włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji przez ministra właściwego na wniosek Związku Rzemiosła Polskiego. Przepisy art. 15 i art. 16 stosuje się odpowiednio.

2. ⁵³ Do rozpatrzenia wniosku stosuje się art. 17-19 i art. 21-25.

3. ⁵⁴ Uprawnienia do certyfikowania kwalifikacji rzemieślniczych posiadają izby rzemieślnicze.

4. ⁵⁵ Zewnętrzne zapewnianie jakości walidacji i certyfikowania kwalifikacji rzemieślniczych prowadzonych przez izby rzemieślnicze wykonuje Związek Rzemiosła Polskiego.

5. ⁵⁶ Kwalifikację rzemieślniczą uznaje się za funkcjonującą w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji z dniem ogłoszenia obwieszczenia, o którym mowa w art. 25 ust. 1.
6. ⁵⁷ Minister właściwy niezwłocznie informuje podmiot prowadzący Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji o rozpoczęciu funkcjonowania w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji danej kwalifikacji rzemieślniczej.
7. ⁵⁸ Do kwalifikacji rzemieślniczych stosuje się odpowiednio przepisy art. 26-29, art. 36, art. 47 ust. 1, 4 i 5, art. 48-50, art. 63-71 i art. 75-80.

Art. 38. [Włączenie do ZSK kwalifikacji uregulowanej]

1. ⁵⁹ Minister właściwy może włączyć do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji kwalifikację uregulowaną, jeżeli w odniesieniu do danej kwalifikacji :
  - 1) ⁶⁰ jest możliwe przypisanie poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do tej kwalifikacji;
  - 2) ⁶¹ w przepisach odrębnych są określone:
    - a) wymagania dotyczące walidacji,
    - b) instytucje uprawnione do certyfikowania kwalifikacji uregulowanej lub warunki uzyskania uprawnienia do certyfikowania kwalifikacji uregulowanej;
  - 3) ⁶² (uchylony);
  - 4) ⁶³ (uchylony);
  - 5) ⁶⁴ w przepisach odrębnych jest określony sposób zapewniania jakości nadawania kwalifikacji;
  - 6) ⁶⁵ (uchylony);
  - 7) ⁶⁶ w przepisach odrębnych są określone warunki, które musi spełnić osoba przystępująca do walidacji.
  - 8) ⁶⁷ (uchylony).
2. ⁶⁸ Minister właściwy przypisuje poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji uregulowanej po dokonaniu porównania efektów uczenia wymaganych dla danej kwalifikacji z charakterystykami poziomów Przepisy art. 21 i art. 21a stosuje się odpowiednio.
3. Minister właściwy w drodze obwieszczenia informuje o przypisaniu poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji uregulowanej oraz o włączeniu kwalifikacji uregulowanej do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Obwieszczenie podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski".
- 3a. ⁶⁹ Obwieszczenie, o którym mowa w ust. 3, zawiera:

- 1) informację o nazwie kwalifikacji uregulowanej;
  - 2) informację o poziomie Polskiej Ramy Kwalifikacji przypisanym do kwalifikacji uregulowanej oraz o odniesieniu do poziomu odpowiednich Sektorowych Ram Kwalifikacji, jeżeli Sektorowe Ramy Kwalifikacji dla danych sektorów lub branż są włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji;
  - 3) opis efektów uczenia się;
  - 4) wymagania dotyczące walidacji;
  - 5) informację o warunkach, jakie musi spełnić osoba przystępująca do walidacji;
  - 6) informacje o innych, poza pozytywnym wynikiem walidacji, warunkach uzyskania kwalifikacji uregulowanej, jeżeli zostały określone, albo informację o braku takich warunków;
  - 7) informację o okresie ważności dokumentu potwierdzającego nadanie kwalifikacji i warunkach przedłużenia ważności dokumentu, lub informację, że ważność tego dokumentu jest bezterminowa;
  - 8) informację o instytucjach uprawnionych do certyfikowania kwalifikacji uregulowanej lub warunkach uzyskania uprawnienia do certyfikowania kwalifikacji uregulowanej.
4. ⁷⁰ Kwalifikację uregulowaną uznaje się za włączoną do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji z dniem ogłoszenia obwieszczenia, o którym mowa w ust. 3.
5. Minister właściwy informuje podmiot prowadzący Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji o włączeniu danej kwalifikacji uregulowanej do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji niezwłocznie po ogłoszeniu obwieszczenia, o którym mowa w ust. 3.

Art. 39. ⁷¹

(uchylony).

Art. 40. [Włączenia do ZSK kwalifikacji nadawanych po ukończeniu innych form kształcenia]

1. ⁷² Przepisy art. 14-25 stosuje się odpowiednio do włączania do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji kwalifikacji nadawanych po ukończeniu innych form kształcenia, o których mowa w art. 162 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, w art. 2 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk i w art. 2 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych, oraz kursów i szkoleń, o których mowa w art. 4 pkt 6 ustawy z dnia 21 lutego 2019 r. o Sieci Badawczej Łukasiewicz.
2. ⁷³ Do kwalifikacji cząstkowych, o których mowa w ust. 1, stosuje się art. 26-29 i art. 36 oraz art. 41-81.

Rozdział 4

Wymogi dotyczące podmiotów przeprowadzających walidację i certyfikowanie kwalifikacji wolnorynkowych i kwalifikacji sektorowych włączonych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji oraz zasady uzyskiwania uprawnień do certyfikowania ⁷⁴

Art. 41. [Decyzja uprawniająca do certyfikowania. Wymogi dotyczące podmiotów certyfikujących kwalifikacje wolnorynkowe lub kwalifikacje sektorowe]

1. ⁷⁵ Minister właściwy nadaje, w drodze decyzji administracyjnej, uprawnienie do certyfikowania danej kwalifikacji wolnorynkowej lub danej kwalifikacji sektorowej:
  - 1) funkcjonującej w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji;
  - 2) ⁷⁶ w odniesieniu do której na portalu Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji została ogłoszona informacja, o której mowa w art. 26.
2. ⁷⁷ Z wnioskiem o nadanie uprawnienia do certyfikowania danej kwalifikacji wolnorynkowej może wystąpić podmiot prowadzący działalność gospodarczą, jeżeli:
  - 1) ⁷⁸ zapewnia warunki kadrowe, organizacyjne i materialne umożliwiające przeprowadzenie walidacji zgodnie z ramowymi wymaganiami, o których mowa w art. 25 ust. 2 pkt 4;
  - 2) ⁷⁹ spełnia dodatkowe warunki określone w art. 25 ust. 2 pkt 9;
  - 3) ⁸⁰ nie zakończył lub nie zawiesił prowadzenia działalności gospodarczej, lub w stosunku do którego nie została otwarta likwidacja lub nie ogłoszono jego upadłości;
  - 4) nie posiada zaległości z tytułu podatków, składek na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, o ile był obowiązany do ich opłacania.
3. ⁸¹ Z wnioskiem o nadanie uprawnienia do certyfikowania danej kwalifikacji sektorowej może wystąpić podmiot, o którym mowa w art. 15a, jeżeli:
  - 1) zapewnia warunki kadrowe, organizacyjne i materialne umożliwiające przeprowadzenie walidacji zgodnie z ramowymi wymaganiami, o których mowa w art. 25 ust. 2 pkt 4;
  - 2) spełnia dodatkowe warunki określone w art. 25 ust. 2 pkt 9;
  - 3) nie zakończył lub nie zawiesił prowadzenia działalności statutowej lub w stosunku do którego nie została otwarta likwidacja lub nie ogłoszono jego upadłości;
  - 4) nie posiada zaległości z tytułu podatków, składek na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie

zdrowotne oraz na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, o ile jest obowiązany do ich opłacania.

Art. 42. [Wniosek o nadanie uprawnienia do certyfikowania kwalifikacji wolnorynkowej lub sektorowej]

1. ⁸² Wniosek, o którym mowa w art. 41 ust. 2 i 3, zawiera:

1) ⁸³ dane podmiotu, o którym mowa w art. 41 ust. 2 i 3:

a) ⁸⁴ nazwę podmiotu,

b) ⁸⁵ siedzibę i adres,

c) ⁸⁶ numer identyfikacji podatkowej (NIP) lub, w przypadku osoby zagranicznej, o której mowa w art. 3 pkt 5 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, inny numer przypisany do celów identyfikacji podatkowej w kraju siedziby lub zamieszkania,

d) (uchylona),

e) ⁸⁷ numer w Krajowym Rejestrze Sądowym (KRS), o ile został nadany,

f) ⁸⁸ imiona i nazwiska oraz stanowiska osób uprawnionych do reprezentowania w przypadku podmiotu będącego osobą prawną lub jednostką organizacyjną niebędącą osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną,

g) ⁸⁹ adres elektroniczny osoby składającej wniosek w imieniu podmiotu, o którym mowa w art. 41 ust. 2 i 3;" - pkt 2 i 3 otrzymują brzmienie:

"2) wskazanie odpowiednio kwalifikacji wolnorynkowej lub kwalifikacji sektorowej, której dotyczy wniosek;

3) informacje o spełnianiu warunków kadrowych, organizacyjnych i materialnych umożliwiających przeprowadzenie walidacji zgodnie z ramowymi wymaganiami, o których mowa w art. 25 ust. 2 pkt 4, oraz o spełnianiu dodatkowych warunków, o których mowa w art. 25 ust. 2 pkt 9.

2) wskazanie kwalifikacji rynkowej, której dotyczy wniosek;

3) informacje o warunkach organizacyjnych i kadrowych oraz o spełnianiu dodatkowych warunków, o których mowa w art. 25 ust. 2 pkt 7.

2. Do wniosku dołącza się:

1) oświadczenia o następującej treści:

a) "Oświadczam, że nie posiadam zaległości z tytułu podatków, składek na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.",

b) ⁹⁰ odpowiednio "Oświadczam, że dane zawarte we wniosku o nadanie uprawnienia do certyfikowania kwalifikacji wolnorynkowej są zgodne z prawdą." albo "Oświadczam, że dane zawarte we wniosku o nadanie uprawnienia do certyfikowania kwalifikacji sektorowej są zgodne z prawdą.";

2) ⁹¹ dowód wniesienia opłaty, o której mowa w art. 43 ust. 1 lub 1a.

3. Oświadczenia, o których mowa w ust. 2 pkt 1, uwierzytelnia się przy użyciu mechanizmów określonych w art. 20a ust. 1 albo 2 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne.

4. ⁹² Oświadczenia, o których mowa w ust. 2 pkt 1, składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: "Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.". Klauzula ta zastępuje pouczenie o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń.

5. Wniosek składa się do ministra właściwego za pośrednictwem portalu Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji.

Art. 43. [Opłata za wniosek o nadanie uprawnienia do certyfikowania]

1. ⁹³ Wniosek, o którym mowa w art. 41 ust. 2 i 3, podlega opłacie. Opłatę w wysokości 10 000 zł wnosi się na rachunek bankowy wskazany przez ministra koordynatora Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji na portalu Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Opłata stanowi dochód budżetu państwa. Opłata nie podlega zwrotowi.

1a. ⁹⁴ W przypadku podmiotu, o którym mowa odpowiednio w art. 14 lub art. 15a, opłata za wniosek o nadanie uprawnienia do certyfikowania kwalifikacji wolnorynkowej lub kwalifikacji sektorowej, której dotyczył wniosek o włączenie kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji, wynosi 50% kwoty, o której mowa w ust. 1. Opłata ta stanowi dochód budżetu państwa i nie podlega zwrotowi.

2. Kwota, o której mowa w ust. 1, podlega raz na pięć lat waloryzacji o sumę prognozowanych średniorocznych wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, określonych w ustawach budżetowych na dany rok kalendarzowy, za ostatnie pięć lat.

3. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania co pięć lat ogłasza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" wysokość opłaty, o której mowa w ust. 1, obowiązującą w kolejnych pięciu latach, obliczoną zgodnie z ust. 2.

Art. 44. [Ocena formalna wniosku i uzupełnienie jego braków formalnych]

1. ⁹⁵ Podmiot prowadzący Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji dokonuje oceny formalnej wniosku, o którym mowa w art. 41 ust. 2 i 3, w terminie 14 dni od dnia złożenia tego wniosku.

2. ⁹⁶ Ocena formalna wniosku obejmuje ocenę zgodności wniosku z wymogami, o których mowa w art. 42 i art. 43 ust. 1 i 1a.

3. ⁹⁷ W przypadku stwierdzenia braków formalnych podmiot prowadzący Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji niezwłocznie wzywa podmiot, o którym mowa w art. 41 ust. 2 i 3, do ich usunięcia w terminie 30 dni. Termin, o którym mowa w ust. 1, biegnie od dnia złożenia przez podmiot poprawionego wniosku.

4. W przypadku nieusunięcia braków w terminie, o którym mowa w ust. 3, podmiot prowadzący Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji przekazuje niezwłocznie do ministra właściwego wnioszek wraz z informacją o zakresie braków formalnych.

5. Poprawny formalnie wniosek podmiot prowadzący Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji przekazuje niezwłocznie do ministra właściwego.

6. Termin, o którym mowa w art. 35 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego, biegnie od dnia otrzymania przez ministra właściwego poprawnego formalnie wniosku, o którym mowa w ust. 5.

Art. 45. [Udzielenie upoważnienia do wydawania decyzji o nadawaniu uprawnień certyfikacyjnych]

1. Minister kierujący działem administracji rządowej może, w drodze rozporządzenia, upoważnić do wydawania decyzji, o których mowa w art. 41 ust. 1, organ lub kierownika jednostki organizacyjnej podległej ministrowi lub przez niego nadzorowanej, organ samorządu zawodowego lub organ organizacji gospodarczej, mając na uwadze efektywny przebieg postępowań w sprawach wydawania tych decyzji.

2. W przypadku udzielenia upoważnienia, o którym mowa w ust. 1, właściwym do rozpatrzenia odwołania od decyzji wydanej w pierwszej instancji jest minister właściwy.

Art. 46. [Opłata kwartalna za walidację i certyfikowanie]

1. ⁹⁸ Instytucja certyfikująca wnosi kwartalną opłatę w wysokości 3% przychodów z opłat za walidację i certyfikowanie, jednak nie mniej niż 1 zł od wydanego certyfikatu kwalifikacji wolnorynkowej lub certyfikatu kwalifikacji sektorowej.
2. Instytucja certyfikująca, która zawarła umowę, o której mowa w art. 122a ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe, wnosi kwartalną opłatę w wysokości pomniejszonej o kwotę stanowiącą iloczyn:
  - 1) liczby uczniów lub absolwentów objętych umową, którzy w danym kwartale nieodpłatnie przystąpili do walidacji oraz
  - 2) średniej wysokości opłat za walidację i certyfikowanie w danym kwartale, o których mowa w art. 65 ust. 1 pkt 2.
3. ⁹⁹ Opłatę, o której mowa w ust. 1 i 2, wnosi się na rachunek bankowy wskazany przez ministra koordynatora Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji na portalu Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Opłata ta stanowi dochód budżetu państwa.

Art. 47. [Podmioty przeprowadzające walidację]

1. ¹⁰⁰ Walidację przeprowadza instytucja certyfikująca w sposób zgodny z ramowymi wymaganiami, o których mowa w art. 25 ust. 2 pkt 4.
2. ¹⁰¹ Instytucja certyfikująca może upoważnić do przeprowadzania walidacji inny podmiot, jeżeli gwarantuje on przeprowadzanie walidacji w sposób zgodny z ramowymi wymaganiami, o których mowa w art. 25 ust. 2 pkt 4.
3. Upoważnienie podmiotu, o którym mowa w ust. 2, nie zwalnia instytucji certyfikującej z odpowiedzialności za prawidłowość walidacji przeprowadzanej przez ten podmiot.
4. ¹⁰² Instytucja certyfikująca prowadzi stronę internetową, na której udostępnia szczegółowe informacje o sposobie organizowania i przeprowadzania walidacji zgodnym z ramowymi wymaganiami, o których mowa w art. 25 ust. 2 pkt 4, oraz o aktualnie obowiązujących opłatach za walidację i certyfikowanie.
5. ¹⁰³ Instytucja certyfikująca przekazuje podmiotowi prowadzącemu Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji informację o adresie strony internetowej, o której mowa w ust. 4.

Art. 48. [Nadanie kwalifikacji w toku certyfikowania. Walidacja osiągnięć]

1. ¹⁰⁴ Osiągnięcia wymagane dla danej kwalifikacji wolnorynkowej lub kwalifikacji sektorowej, uzyskane w różnym miejscu i czasie, mogą być etapowo gromadzone i być podstawą nadania

kwalifikacji w toku certyfikowania.

2. ¹⁰⁵ Przez osiągnięcia, o których mowa w ust. 1 i art. 49, należy rozumieć wyodrębniony zbiór efektów uczenia się, których uzyskanie zostało potwierdzone w walidacji, stanowiący część wymagań dla danej kwalifikacji wolnorynkowej lub kwalifikacji sektorowej.

3. ¹⁰⁶ Osiągnięcia wymagane dla danej kwalifikacji wolnorynkowej lub danej kwalifikacji sektorowej mogą być poddawane walidacji w różnym miejscu i czasie, jeżeli wymagania dotyczące walidacji, o których mowa w art. 25 ust. 2 pkt 4, nie stanowią inaczej.

Art. 49. [Uznanie osiągnięć za tożsame]

1. ¹⁰⁷ Instytucja certyfikująca może w toku certyfikowania danej kwalifikacji wolnorynkowej lub danej kwalifikacji sektorowej uznać osiągnięcia, uzyskane w związku z ubieganiem się o nadanie innej kwalifikacji włączonej do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji, za tożsame z osiągnięciami stanowiącymi część wymagań dla danej kwalifikacji wolnorynkowej lub danej kwalifikacji sektorowej, na podstawie dokumentu potwierdzającego nadanie innej kwalifikacji.

2. ¹⁰⁸ Instytucja certyfikująca może w toku certyfikowania danej kwalifikacji wolnorynkowej lub danej kwalifikacji sektorowej uznać inne osiągnięcia, niż określone w ust. 1, za tożsame z osiągnięciami stanowiącymi część wymagań dla danej kwalifikacji wolnorynkowej lub danej kwalifikacji sektorowej, jeżeli uzyskanie tych osiągnięć zostało sprawdzone w przeprowadzonej walidacji.

3. ¹⁰⁹ W przypadku, o którym mowa w ust. 2, uznanie osiągnięć następuje na podstawie rozmowy z osobą ubiegającą się o nadanie danej kwalifikacji wolnorynkowej lub danej kwalifikacji sektorowej oraz na podstawie oceny przedstawionej przez tę osobę dokumentacji.

4. Osiągnięcia uznane w sposób określony w ust. 1 lub 2 nie podlegają ponownej walidacji.

Art. 49a. ¹¹⁰ [Wydanie certyfikatu kwalifikacji wolnorynkowej i certyfikatu kwalifikacji sektorowej]

1. Warunkiem wydania przez instytucję certyfikującą certyfikatu kwalifikacji wolnorynkowej lub certyfikatu kwalifikacji sektorowej jest potwierdzenie w drodze walidacji osiągnięcia wszystkich efektów uczenia się wymaganych dla danej kwalifikacji wolnorynkowej lub danej kwalifikacji sektorowej.

2. Certyfikat kwalifikacji wolnorynkowej i certyfikat kwalifikacji sektorowej zawierają:

1) nazwę dokumentu odpowiednio: "certyfikat kwalifikacji wolnorynkowej" albo "certyfikat

kwalifikacji sektorowej”;

- 2) nazwę kwalifikacji odpowiednio wolnorynkowej lub sektorowej;
- 3) nazwę i siedzibę instytucji certyfikującej;
- 4) informacje dotyczące posiadacza certyfikatu:
  - a) imię (imiona) i nazwisko,
  - b) datę urodzenia;
- 5) numer certyfikatu nadany przez instytucję certyfikującą;
- 6) znak graficzny określony w przepisach wydanych na podstawie art. 10 ust. 4;
- 7) imię (imiona) i nazwisko oraz podpis osoby upoważnionej do wydania certyfikatu;
- 8) nazwę miejscowości i datę wydania certyfikatu;
- 9) okres ważności certyfikatu kwalifikacji wolnorynkowej lub certyfikatu kwalifikacji sektorowej, o którym mowa w art. 25 ust. 2 pkt 7.

3. Instytucja certyfikująca w celu wykonania zadania realizowanego w interesie publicznym, związanego z potwierdzeniem przez osoby posiadania określonych kwalifikacji, prowadzi ewidencję wydanych certyfikatów kwalifikacji wolnorynkowych i certyfikatów kwalifikacji sektorowych obejmującą:

- 1) dane, o których mowa w ust. 2 pkt 2, 4, 5 i 8;
- 2) informacje o datach przeprowadzenia walidacji i podmiotach przeprowadzających walidację;
- 3) informacje o osiągnięciach uznanych w sposób określony w art. 49 ust. 1 lub 2.

4. Dane, o których mowa w ust. 2 pkt 4, są przechowywane w ewidencji, o której mowa w ust. 3, przez okres 5 lat.

5. Ewidencja, o której mowa w ust. 3, jest prowadzona w postaci papierowej lub elektronicznej. System informatyczny służący do prowadzenia ewidencji w postaci elektronicznej umożliwia eksport danych do formatu XML.

6. Instytucja certyfikująca przechowuje protokoły z przeprowadzonej walidacji albo rozmowy, o której mowa w art. 49 ust. 3, przez okres 5 lat, licząc od dnia wystawienia certyfikatu kwalifikacji wolnorynkowej lub certyfikatu kwalifikacji sektorowej.

Rozdział 5

Zapewnianie jakości walidacji i certyfikowania kwalifikacji wolnorynkowych i kwalifikacji

sektorowych włączonych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji ¹¹¹

Art. 50. [System zapewniania jakości walidacji i certyfikowania]

1. Walidacja i certyfikowanie prowadzone przez instytucję certyfikującą są objęte systemem zapewniania jakości.
2. Na system zapewniania jakości walidacji i certyfikowania składają się:
  - 1) zewnętrzny system zapewniania jakości;
  - 2) wewnętrzny system zapewniania jakości.

Art. 51. [Podmioty uprawnione do pełnienia funkcji zewnętrznego zapewniania jakości wobec instytucji certyfikujących]

1. ¹¹² Zewnętrzne zapewnianie jakości walidacji i certyfikowania kwalifikacji wolnorynkowych i kwalifikacji sektorowych prowadzonych przez instytucje certyfikujące, z wyjątkiem instytucji, o których mowa w ust. 1a, wykonuje podmiot prowadzący zorganizowaną działalność w obszarze gospodarki, rynku pracy, edukacji lub szkoleń, który został wpisany na listę podmiotów uprawnionych do pełnienia funkcji zewnętrznego zapewniania jakości wobec instytucji certyfikujących, zwaną dalej "listą".

1a. ¹¹³ Zewnętrzne zapewnianie jakości walidacji i certyfikowania kwalifikacji sektorowych prowadzonych przez instytucje certyfikujące będące podmiotami, o których mowa w art. 15a, które:

1) są organami prowadzącymi branżowe centra umiejętności, o których mowa w art. 4 pkt 30a ustawy z dnia

14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe, lub

2) zawarły porozumienia, o których mowa w art. 8 ust. 3a ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe - wykonuje Instytut Badań Edukacyjnych w Warszawie.

2. Listę prowadzi minister koordynator Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.

3. Lista jest podawana do publicznej wiadomości na portalu Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.

Art. 52. [Wpis na listę podmiotów uprawnionych do pełnienia funkcji zewnętrznego zapewniania jakości wobec instytucji certyfikujących]

1. Wpis na listę podmiotu, o którym mowa w art. 51 ust. 1, następuje w drodze decyzji administracyjnej, po przeprowadzeniu naboru na listę.

2. ¹¹⁴ W decyzji, o której mowa w ust. 1, wskazuje się grupy kwalifikacji wolnorynkowych lub

kwalifikacji sektorowych z określonych działów administracji rządowej, w których dany podmiot może pełnić funkcję podmiotu zewnętrznego zapewniania jakości wobec instytucji certyfikujących.

Art. 53. [Ogłoszenie naboru na listę. Wymagania wobec podmiotów uprawnionych]

1. Minister koordynator Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji ogłasza nabór na listę nie rzadziej niż raz na trzy lata. Informację o naborze na listę podaje się na portalu Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.

2. Z wnioskiem o wpis na listę może wystąpić podmiot, o którym mowa w art. 51 ust. 1, jeżeli:

- 1) dysponuje odpowiednio przygotowaną kadrą do wykonywania zadań, o których mowa w art. 66;
- 2) posiada wewnętrzny system zapewniania jakości przeprowadzanych procesów;
- 3)¹¹⁵ nie jest instytucją certyfikującą kwalifikacje wolnorynkowe lub kwalifikacje sektorowe należące do grup kwalifikacji, o których mowa w art. 52 ust. 2;
- 4) posiada co najmniej 10-letnie doświadczenie w prowadzeniu działalności w zakresie gospodarki, rynku pracy, edukacji lub szkoleń;
- 5) nie zakończył lub zawiesił prowadzenia działalności gospodarczej, lub w stosunku do którego nie została otwarta likwidacja lub nie ogłoszono jego upadłości;
- 6) nie posiada zaległości z tytułu podatków, składek na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, o ile był obowiązany do ich opłacania.

3. Przez kadrę, o której mowa w ust. 2 pkt 1, należy rozumieć pracowników, którzy jako zespół posiadają:

- 1) ogólną wiedzę na temat zintegrowanego systemu kwalifikacji;
- 2) wiedzę o zasadach walidacji oraz doświadczenie w zakresie walidacji efektów uczenia się uzyskanych w ramach edukacji formalnej i nieformalnej oraz uczenia się nieformalnego;
- 3)¹¹⁶ wiedzę o zasadach wewnętrznego i zewnętrznego zapewniania jakości w obszarze nadawania kwalifikacji wolnorynkowych lub kwalifikacji sektorowych należących do grup kwalifikacji, o których mowa w art. 52 ust. 2, oraz doświadczenie w zakresie prowadzenia ewaluacji lub audytów.

Art. 54. [Wniosek o wpis na listę]

1. Wniosek, o którym mowa w art. 53 ust. 2, zawiera:

- 1) dane podmiotu, o którym mowa w art. 51 ust. 1:
  - a) nazwę lub firmę albo imię i nazwisko, w przypadku osoby fizycznej,
  - b) siedzibę i adres albo adres zamieszkania oraz adres do doręczeń, w przypadku osoby fizycznej,
  - c) numer identyfikacji podatkowej (NIP), numer PESEL lub, w przypadku osoby zagranicznej, o której mowa w art. 3 pkt 5 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, inny numer przypisany do celów identyfikacji podatkowej w kraju siedziby lub zamieszkania,
  - d) (uchylona),
  - e) numer w rejestrze przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym (KRS) albo numer w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, o ile został nadany,
  - f) ¹¹⁷ imiona i nazwiska oraz stanowiska osób uprawnionych do reprezentowania w przypadku podmiotu będącego osobą prawną lub jednostką organizacyjną niebędącą osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną,
  - g) adres elektroniczny osoby wnoszącej wniosek;
- 2) ¹¹⁸ określenie grup kwalifikacji wolnorynkowych lub kwalifikacji sektorowych z określonych działów administracji rządowej, o których mowa w art. 52 ust. 2, w odniesieniu do których dany podmiot wnioskuje o pełnienie funkcji zewnętrznego zapewniania jakości;
- 3) imiona i nazwiska pracowników danego podmiotu wraz z informacją o ich wykształceniu i doświadczeniu zawodowym w zakresie wykonywania zadań, o których mowa w art. 66;
- 4) inne informacje mające wpływ na ocenę możliwości wykonywania przez dany podmiot zadań związanych z zewnętrznym zapewnianiem jakości.

2. Do wniosku dołącza się:

- 1) w przypadku podmiotu, który nie prowadzi działalności gospodarczej - dokumenty potwierdzające spełnienie warunku prowadzenia zorganizowanej działalności w obszarze gospodarki, rynku pracy, edukacji lub szkoleń, w szczególności statut, uchwałę, umowę, lub oświadczenie wskazujące obszar, w którym dany podmiot prowadzi działalność;
- 2) oświadczenia o następującej treści:
  - a) "Oświadczam, że posiadam co najmniej 10-letnie doświadczenie w prowadzeniu działalności w zakresie gospodarki, rynku pracy, edukacji lub szkoleń oraz posiadam wewnętrzny system zapewniania jakości przeprowadzanych procesów."

b) "Oświadczam, że nie posiadam zaległości z tytułu podatków, składek na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.",

c) ¹¹⁹ "Oświadczam, że dane zawarte we wniosku o nadanie uprawnień do certyfikowania danej kwalifikacji wolnorynkowej lub danej kwalifikacji sektorowej są zgodne z prawdą.";

3) dowód wniesienia opłaty, o której mowa w art. 55 ust. 1.

3. Oświadczenia, o których mowa w ust. 2 pkt 1 i 2, uwierzytelnia się przy użyciu mechanizmów określonych w art. 20a ust. 1 albo 2 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne.

4. ¹²⁰ Oświadczenia, o których mowa w ust. 2 pkt 1 i 2, składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: "Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.". Klauzula ta zastępuje pouczenie o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń.

5. Wniosek składa się do ministra właściwego za pośrednictwem portalu Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji.

Art. 55. [Opłata za wniosek o wpis na listę]

1. Wniosek, o którym mowa w art. 53 ust. 2, podlega opłacie. Opłatę w wysokości 2000 zł wnosi się na rachunek bankowy wskazany przez ministra koordynatora Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji na portalu Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Opłata stanowi dochód budżetu państwa. Opłata nie podlega zwrotowi.

2. Kwota, o której mowa w ust. 1, podlega raz na pięć lat waloryzacji o sumę prognozowanych średniorocznych wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, określonych w ustawach budżetowych na dany rok kalendarzowy, za ostatnie pięć lat.

3. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania co pięć lat ogłasza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" wysokość opłaty, o której mowa w ust. 1, obowiązującą w kolejnych pięciu latach, obliczoną zgodnie z ust. 2.

Art. 56. [Ocena formalna wniosku oraz uzupełnienie jego braków formalnych]

1. Podmiot prowadzący Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji dokonuje oceny formalnej wniosku, o którym mowa w art. 53 ust. 2, w terminie 14 dni od dnia złożenia tego wniosku.

2. Ocena formalna wniosku obejmuje ocenę zgodności wniosku z wymogami, o których mowa w art. 54 i art. 55 ust. 1.
3. W przypadku stwierdzenia braków formalnych podmiot prowadzący Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji niezwłocznie wzywa wnioskodawcę do ich usunięcia w terminie 30 dni.
4. W przypadku nieusunięcia braków w terminie, o którym mowa w ust. 3, podmiot prowadzący Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji przekazuje niezwłocznie do ministra właściwego wniosek wraz z informacją o zakresie braków formalnych.
5. Poprawny formalnie wniosek podmiot prowadzący Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji przekazuje do ministra koordynatora Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.
6. Termin, o którym mowa w art. 35 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego, biegnie od dnia otrzymania przez ministra koordynatora Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji poprawnego formalnie wniosku, o którym mowa w ust. 5.

Art. 57. [Komisja do oceny wniosku wpisu na listę]

1. Minister koordynator Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji powołuje komisję do oceny wniosku, o którym mowa w art. 53 ust. 2.
2. W skład komisji wchodzi:
  - 1) przedstawiciel ministra koordynatora Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji, jako przewodniczący komisji;
  - 2) po jednym przedstawicielu ministrów właściwych dla działów administracji rządowej, o których mowa w art. 54 ust. 1 pkt 2;
  - 3) ¹²¹ trzech przedstawicieli Rady Interesariuszy.
3. Komisja przedstawia ocenę wniosków ministrowi koordynatorowi Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.

Art. 58. [Okres ważności wpisu na listę]

1. Wpisu na listę danego podmiotu dokonuje się na okres sześciu lat.
2. Minister koordynator Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji może, z urzędu, przedłużyć wpis na listę jednokrotnie w odniesieniu do danego podmiotu o kolejne sześć lat, jeżeli dany podmiot prawidłowo wykonuje funkcję zewnętrznego zapewniania jakości.
3. Przed przedłużeniem wpisu, o którym mowa w ust. 2, minister koordynator Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji zasięga opinii ministrów właściwych dla działów administracji rządowej, o

których mowa w art. 52 ust. 2.

Art. 59. [Decyzyjne powierzenie funkcji zewnętrznego zapewnienia jakości wobec instytucji certyfikującej]

1. ¹²² Jeżeli decyzja administracyjna o nadaniu uprawnień danej instytucji certyfikującej, o której mowa w art. 41 ust. 1, jest ostateczna, minister właściwy wskazuje z listy podmiot zewnętrznego zapewniania jakości, któremu powierza wobec tej instytucji certyfikującej funkcję zewnętrznego zapewniania jakości, z wyjątkiem instytucji, o których mowa w art. 51 ust. 1a.
2. ¹²³ W danej kwalifikacji wolnorynkowej lub danej kwalifikacji sektorowej funkcję zewnętrznego zapewniania jakości wobec instytucji certyfikujących uprawnionych do certyfikowania tej kwalifikacji może wykonywać nie więcej niż 5 podmiotów wpisanych na listę.
3. Wskazując dany podmiot z listy minister właściwy uwzględnia:
  - 1) warunek, o którym mowa w ust. 2;
  - 2) racjonalność ekonomiczną i efektywność wykorzystania istniejących zasobów;
  - 2) zasadę równomiernego rozdzielania zadań pomiędzy podmioty wpisane na listę.

Art. 60. [Umowne powierzenie funkcji zewnętrznego zapewniania jakości wobec instytucji certyfikującej]

1. ¹²⁴ Minister właściwy, w drodze umowy, powierza wskazanemu z listy podmiotowi pełnienie funkcji zewnętrznego zapewniania jakości wobec danej instytucji certyfikującej, z wyjątkiem instytucji, o których mowa w art. 51 ust. 1a.
- 1a. ¹²⁵ Do powierzenia funkcji zewnętrznego zapewniania jakości stosuje się przepisy niniejszej ustawy oraz przepisy wydane na podstawie ust. 5.
2. ¹²⁶ Podmioty, którym powierzono funkcję zewnętrznego zapewniania jakości w odniesieniu do instytucji certyfikujących w danej kwalifikacji wolnorynkowej lub danej kwalifikacji sektorowej, z wyjątkiem Instytutu Badań Edukacyjnych w Warszawie, są obowiązane do współpracy w celu zapewnienia spójnego standardu jakości certyfikowania danej kwalifikacji wolnorynkowej lub kwalifikacji sektorowej.
3. Podmiot, któremu powierzono funkcję zewnętrznego zapewniania jakości, może rozwiązać umowę, o której mowa w ust. 1, z ważnych powodów z zachowaniem trzymiesięcznego terminu wypowiedzenia.
4. Minister właściwy niezwłocznie informuje podmiot prowadzący Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji

o rozwiązaniu lub wygaśnięciu umowy, o której mowa w ust. 1.

5. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określi w drodze rozporządzenia:

- 1) regulamin pracy komisji, o której mowa w art. 57 ust. 1,
- 2) wzór umowy, o której mowa w ust. 1,
- 3) sposób ustalania wysokości wynagrodzenia z tytułu umowy, o której mowa w ust. 1, dla podmiotu, któremu powierza się funkcję zewnętrznego zapewniania jakości wobec danej instytucji certyfikującej, okres, na jaki umowa może być zawarta, oraz szczegółowe warunki rozwiązania lub wygaśnięcia umowy

- uwzględniając potrzebę zapewnienia sprawnego przebiegu postępowania, prawidłowego i efektywnego wykonywania zadań związanych z zewnętrznym zapewnianiem jakości oraz różnice w zewnętrznym zapewnianiu jakości wynikające ze specyfiki poszczególnych kwalifikacji.

6. W zakresie nieuregulowanym ustawą do umowy, o której mowa w ust. 1, mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz. U. z 2019 r. poz. 1145 i 1495) dotyczące umowy zlecenia.

Art. 61. ¹²⁷ [Uznanie kwalifikacji wolnorynkowej lub kwalifikacji sektorowej za funkcjonującą w ZSK]

Kwalifikację wolnorynkową lub kwalifikację sektorową uznaje się za funkcjonującą w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji, jeżeli w odniesieniu do tej kwalifikacji co najmniej jeden podmiot posiada uprawnienie do certyfikowania, o którym mowa w art. 41 ust. 1.

Art. 62. ¹²⁸ [Termin rozpoczęcia certyfikowania kwalifikacji wolnorynkowej lub kwalifikacji sektorowej]

Instytucja certyfikująca rozpoczyna certyfikowanie danej kwalifikacji wolnorynkowej lub danej kwalifikacji sektorowej od dnia nadania uprawnienia do certyfikowania, o którym mowa w art. 41 ust. 1.

Art. 63. [Wewnętrzny system zapewniania jakości]

1. Instytucja certyfikująca opracowuje i stosuje wewnętrzny system zapewniania jakości.
2. Wewnętrzny system zapewniania jakości dotyczy zasad postępowania, procedur, metod oraz rozwiązań organizacyjnych służących zapewnianiu poprawności walidacji i certyfikowania oraz doskonaleniu walidacji i certyfikowania.

3. Na wewnętrzny system zapewniania jakości instytucji certyfikującej składają się w szczególności:

- 1) rozwiązania zapewniające rozdzielenie procesów kształcenia i szkolenia od walidacji;
- 2) stałe monitorowanie i bieżąca ocena walidacji i certyfikowania;
- 3) ewaluacja wewnętrzna walidacji i certyfikowania.

4. Podmiot upoważniony do przeprowadzania walidacji, o którym mowa w art. 47 ust. 2, posiada wewnętrzny system zapewniania jakości.

Art. 64. [Ewaluacja wewnętrzna instytucji certyfikującej]

1. ¹²⁹ Instytucja certyfikująca przeprowadza okresową ewaluację wewnętrzną dotyczącą nadawania kwalifikacji wolnorynkowych i kwalifikacji sektorowych włączonych przez ministrów właściwych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji nie rzadziej niż raz na trzy lata.

2. Instytucja certyfikująca sporządza raport z ewaluacji wewnętrznej, który zawiera:

- 1) analizę dokumentacji z przebiegu walidacji i certyfikowania;
- 2) ¹³⁰ ocenę stosowanych metod walidacji pod względem ich zgodności z ramowymi wymaganiami, o których mowa w art. 25 ust. 2 pkt 4, oraz pod względem trafności stosowanych metod i kryteriów;
- 3) informacje o działaniach w zakresie doskonalenia metod walidacji i certyfikowania;
- 4) informacje o działaniach w zakresie doskonalenia wewnętrznego systemu zapewniania jakości.

3. Raport z ewaluacji wewnętrznej instytucja certyfikująca niezwłocznie przekazuje do podmiotu, któremu powierzono wobec niej funkcję zewnętrznego zapewniania jakości, oraz do podmiotu prowadzącego Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji.

Art. 65. [Obowiązek przekazywania informacji podmiotowi prowadzącemu Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji]

1. ¹³¹ W odniesieniu do każdej kwalifikacji wolnorynkowej i każdej kwalifikacji sektorowej instytucja certyfikująca w terminie 20 dni roboczych po zakończeniu każdego kwartału kalendarzowego jest obowiązana do przekazania podmiotowi prowadzącemu Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji informacji o:

- 1) ¹³² liczbie wydanych dokumentów potwierdzających nadanie kwalifikacji;
- 2) średniej wysokości opłat za walidację i certyfikowanie w danym kwartale;
- 3) wysokości przychodów uzyskanych w danym kwartale z opłat za walidację i certyfikowanie;

- 4) liczbie osób, które nieodpłatnie przystąpiły w danym kwartale do walidacji, zgodnie z umową, o której mowa w art. 122a ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe.
2. ¹³³ Informacje, o których mowa w ust. 1, przekazuje się według stanu na ostatni dzień danego kwartału.
- 2a. ¹³⁴ Do podmiotów nadających kwalifikacje rzemieślnicze nie stosuje się przepisów ust. 1 pkt 2-4.
3. ¹³⁵ (uchylony).

Art. 66. [Zakres zewnętrznego zapewniania jakości instytucji certyfikującej]

Zewnętrzne zapewnianie jakości wobec danej instytucji certyfikującej obejmuje:

- 1) monitorowanie wewnętrznego systemu zapewniania jakości stosowanego w danej instytucji certyfikującej;
- 2) ¹³⁶ monitorowanie spełniania przez daną instytucję certyfikującą wymagań, o których mowa w art. 41 ust. 2 i 3;
- 3) ewaluację zewnętrzną walidacji i certyfikowania przeprowadzanych przez daną instytucję certyfikującą oraz funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewniania jakości w danej instytucji certyfikującej.

Art. 67. [Monitoring wewnętrznego systemu zapewniania jakości w instytucji certyfikującej]

Podmiot zewnętrznego zapewniania jakości prowadzi monitorowanie wewnętrznego systemu zapewniania jakości stosowanego w danej instytucji certyfikującej, o którym mowa w art. 66 pkt 1, na podstawie analizy:

- 1) raportów z ewaluacji wewnętrznej, o których mowa w art. 64 ust. 2;
- 2) informacji, o których mowa w art. 65 ust. 1;
- 3) sprawozdań z działalności, o których mowa w art. 76 ust. 1;
- 4) zawiadomień, o których mowa w art. 77.

Art. 68. [Raport z zewnętrznego zapewniania jakości wobec instytucji certyfikującej]

1. Podmiot zewnętrznego zapewniania jakości, nie rzadziej, niż raz na pięć lat, sporządza raport z zewnętrznego zapewniania jakości wobec danej instytucji certyfikującej w zakresie, o którym mowa w art. 66.
2. Raport z zewnętrznego zapewniania jakości wobec danej instytucji certyfikującej zawiera:
  - 1) ¹³⁷ wyniki weryfikacji spełniania przez daną instytucję certyfikującą wymagań, o których

mowa w art. 41 ust. 2 i 3;

- 2) analizę walidacji i certyfikowania przeprowadzanych przez daną instytucję certyfikującą;
- 3) analizę i ocenę funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewniania jakości w danej instytucji certyfikującej;
- 4) opis nieprawidłowości w działaniu instytucji certyfikującej, jeżeli zostały stwierdzone, oraz zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości;
- 5) rekomendacje zmian służących poprawie jakości walidacji i certyfikowania przeprowadzanych przez daną instytucję certyfikującą oraz funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewniania jakości w danej instytucji certyfikującej.

3. Podmiot zewnętrznego zapewniania jakości niezwłocznie przekazuje do danej instytucji certyfikującej oraz do podmiotu prowadzącego Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji raport z zewnętrznego zapewniania jakości wobec danej instytucji certyfikującej.

Art. 69. [Uprawnienia kontrolne]

1. ¹³⁸ W zakresie niezbędnym do realizacji zadań, o których mowa w art. 66 pkt 1 i 3:

- 1) podmiot pełniący funkcję podmiotu zewnętrznego zapewniania jakości może żądać od instytucji certyfikującej udzielenia informacji i wglądu do dokumentacji posiadanej przez instytucję certyfikującą;
- 2) osoby wyznaczone przez podmiot pełniący funkcję podmiotu zewnętrznego zapewniania jakości, po uprzednim zawiadomieniu instytucji certyfikującej, mają prawo:
  - a) ¹³⁹ wstępu do siedziby instytucji certyfikującej lub miejsca prowadzenia działalności oraz do miejsca prowadzenia walidacji w celu oceny spełniania przez instytucję certyfikującą ramowych wymagań, o których mowa w art. 25 ust. 2 pkt 4 i art. 41 ust. 2 i 3,
  - b) udziału w charakterze obserwatora w wykonywaniu przez instytucję certyfikującą zadań związanych z walidacją.

2. Z czynności, o których mowa w ust. 1 pkt 2, osoba wyznaczona przez podmiot pełniący funkcję podmiotu zewnętrznego zapewniania jakości sporządza protokół. Protokół podpisuje ta osoba oraz osoba reprezentująca instytucję certyfikującą.

Art. 70. ¹⁴⁰ [Zawiadomienie o nieprawidłowościach oraz niespełnieniu warunków]

Podmiot, któremu powierzono wobec danej instytucji certyfikującej funkcję zewnętrznego zapewniania jakości, niezwłocznie zawiadamia ministra właściwego o stwierdzonych

nieprawidłowościach w działalności instytucji certyfikującej oraz niespełnianiu przez instytucję certyfikującą warunków, o których mowa w art. 41 ust. 2 i 3.

Art. 71. [Sprawozdanie z wykonywania zadań związanych z zewnętrznym zapewnianiem jakości]

1. ¹⁴¹ Podmiot zewnętrznego zapewniania jakości co trzy lata przedstawia ministrom właściwym dla działów administracji rządowej, o których mowa w art. 52 ust. 2, sprawozdanie z wykonywania zadań związanych z zewnętrznym zapewnianiem jakości w zakresie określonych grup kwalifikacji wolnorynkowych lub kwalifikacji sektorowych z tych działów administracji rządowej, obejmujące:

- 1) wykaz przeprowadzonych działań w ramach wykonywania funkcji podmiotu zewnętrznego zapewniania jakości wobec określonych instytucji certyfikujących;
- 2) wnioski z przeprowadzonych ewaluacji zewnętrznych w poszczególnych instytucjach certyfikujących;
- 3) informację o zakresie i wynikach współpracy, o której mowa w art. 60 ust. 2.

2. Podmiot zewnętrznego zapewniania jakości przekazuje podmiotowi prowadzącemu Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji sprawozdanie, o którym mowa w ust. 1.

Art. 72. [Zawiadomienie o niespełnieniu warunków oraz o zakończeniu lub zawieszeniu działalności]

1. Podmiot zewnętrznego zapewniania jakości jest obowiązany do niezwłocznego zawiadomienia ministra koordynatora Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji oraz ministra właściwego o:

- 1) niespełnieniu warunków, o których mowa w art. 53 ust. 2 pkt 1 i 2, oraz o działaniach podjętych w celu spełnienia tych wymagań;
- 2) zakończeniu lub zawieszeniu prowadzenia działalności gospodarczej oraz otwarciu likwidacji lub ogłoszeniu upadłości.

2. Zakończenie lub zawieszenie prowadzenia przez dany podmiot działalności gospodarczej lub otwarcie wobec tego podmiotu likwidacji albo ogłoszenie jego upadłości skutkuje wygaśnięciem z mocy prawa umów, o których mowa w art. 60 ust. 1, w odniesieniu do poszczególnych instytucji certyfikujących. W odniesieniu do tych instytucji certyfikujących minister właściwy jest obowiązany niezwłocznie wskazać z listy podmiot zewnętrznego zapewniania jakości zgodnie z art. 59 ust. 1.

3. ¹⁴² Podmiot zewnętrznego zapewniania jakości jest obowiązany do niezwłocznego zawiadomienia podmiotu prowadzącego Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji o zmianie danych, o których mowa w art.

83 ust. 1 pkt 7 lit. a.

Art. 73. [Kontrola podmiotu, któremu powierzono funkcję zewnętrznego zapewniania jakości określonych grup kwalifikacji wolnorynkowych lub kwalifikacji sektorowych]

1. ¹⁴³ Minister koordynator Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji, na wniosek ministra właściwego albo z własnej inicjatywy, może przeprowadzić kontrolę podmiotu, któremu powierzono funkcję zewnętrznego zapewniania jakości określonych grup kwalifikacji wolnorynkowych lub kwalifikacji sektorowych z określonych działów administracji rządowej, o których mowa w art. 52 ust. 2, w zakresie prawidłowości wykonywania zadań związanych z zewnętrznym zapewnianiem jakości.

2. Na podstawie wyników przeprowadzonej kontroli minister koordynator Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji jest uprawniony do wezwania podmiotu, pod rygorem skreślenia z listy, do usunięcia w wyznaczonym terminie stwierdzonych nieprawidłowości w wykonywaniu zadań związanych z zewnętrznym zapewnianiem jakości.

3. Do kontroli, o której mowa w ust. 1, stosuje się przepisy ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. poz. 1092 oraz z 2019 r. poz. 730).

Art. 74. [Skreślenie z listy podmiotu zewnętrznego zapewniania jakości]

1. Minister koordynator Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji, z własnej inicjatywy albo na wniosek ministra właściwego, skreśla z listy podmiot zewnętrznego zapewniania jakości, jeżeli:

- 1) dany podmiot dwukrotnie odmówił zawarcia umowy, o której mowa w art. 60 ust. 1;
- 2) dany podmiot nie usunął stwierdzonych nieprawidłowości w wyznaczonym terminie, o którym mowa w art. 73 ust. 2;
- 3) ¹⁴⁴ wbrew obowiązkowi, o którym mowa w art. 70, dany podmiot nie zawiadomił, że w instytucji certyfikującej zostały stwierdzone nieprawidłowości lub instytucja certyfikująca przestała spełniać wymagania, o których mowa w art. 41 ust. 2 i 3;
- 4) dany podmiot przestał spełniać warunki, o których mowa w art. 53 ust. 2 pkt 1-3 i 5.

2. Skreślenie z listy następuje w drodze decyzji administracyjnej. Decyzji nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności.

3. Skreślenie z listy skutkuje wygaśnięciem z mocy prawa umów, o których mowa w art. 60 ust. 1, w odniesieniu do poszczególnych instytucji certyfikujących. W odniesieniu do tych instytucji certyfikujących minister właściwy jest obowiązany niezwłocznie wskazać z listy podmiot zewnętrznego zapewniania jakości zgodnie z art. 59 ust. 1.

4. Minister koordynator Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji niezwłocznie informuje podmiot prowadzący Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji o wydaniu decyzji administracyjnej, o której mowa w ust. 2.

Rozdział 6

Nadzór nad walidacją i certyfikowaniem kwalifikacji wolnorynkowych i kwalifikacji sektorowych włączonych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji ¹⁴⁵

Art. 75. ¹⁴⁶ [Organy nadzorujące]

Nadzór nad walidacją i certyfikowaniem kwalifikacji wolnorynkowych i kwalifikacji sektorowych włączonych przez ministrów właściwych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji sprawują ministrowie właściwi.

Art. 76. [Sprawozdania z działalności instytucji certyfikującej]

1. Instytucja certyfikująca, nie rzadziej niż raz na dwa lata, przedstawia ministrowi właściwemu sprawozdanie z działalności.
2. Pierwsze sprawozdanie obejmuje:
  - 1) ¹⁴⁷ informacje potwierdzające spełnianie przez instytucje certyfikujące wymagań, o których mowa w art. 41 ust. 2 pkt 1 i 2 lub ust. 3 pkt 1 i 2;
  - 2) opis istotnych elementów walidacji;
  - 3) opis istotnych elementów funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewniania jakości.
3. Kolejne sprawozdanie z działalności obejmuje:
  - 1) zmiany, jakie nastąpiły w odniesieniu do poprzedniego sprawozdania w zakresie, o którym mowa w ust. 2;
  - 2) wnioski z ewaluacji wewnętrznej, o której mowa w art. 64 ust. 1, jeżeli ewaluacja wewnętrzna została przeprowadzona w okresie od złożenia poprzedniego sprawozdania;
  - 3) wnioski z ewaluacji zewnętrznej, o której mowa w art. 68 ust. 1, jeżeli ewaluacja zewnętrzna została przeprowadzona w okresie od złożenia poprzedniego sprawozdania;
  - 4) informacje o podjętych działaniach wynikających z wniosków z ewaluacji wewnętrznej i ewaluacji zewnętrznej, jeżeli ewaluacje były przeprowadzone w okresie od złożenia poprzedniego sprawozdania;

5) informacje o realizacji obowiązku, o którym mowa w art. 77.

4. Sprawozdanie z działalności instytucja certyfikująca przekazuje również podmiotowi zewnętrznego zapewniania jakości i podmiotowi prowadzącemu Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji.

Art. 77. [Zawiadomienie o niespełnieniu warunków oraz o zakończeniu lub zawieszeniu działalności]

1. Instytucja certyfikująca jest obowiązana do niezwłocznego zawiadomienia ministra właściwego, podmiotu, któremu powierzono wobec niej funkcję zewnętrznego zapewniania jakości, oraz podmiotu prowadzącego Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji o:

- 1) ¹⁴⁸ niespełnieniu warunków, o których mowa w art. 41 ust. 2 i 3, oraz o działaniach podjętych w celu spełnienia tych wymagań;
- 2) ¹⁴⁹ zakończeniu lub zawieszeniu prowadzenia działalności oraz otwarciu likwidacji lub ogłoszeniu jej upadłości.

2. ¹⁵⁰ Zakończenie lub zawieszenie prowadzenia przez instytucję certyfikującą działalności, o której mowa odpowiednio w art. 41 ust. 2 lub ust. 3 pkt 3, lub otwarcie wobec tej instytucji likwidacji albo ogłoszenie jej upadłości skutkuje wygaśnięciem z mocy prawa uprawnień nadanych jej do certyfikowania oraz wygaśnięciem z mocy prawa umowy, o której mowa w art. 60 ust. 1, w odniesieniu do tej instytucji certyfikującej.

3. ¹⁵¹ Instytucja certyfikująca jest obowiązana do niezwłocznego zawiadomienia podmiotu prowadzącego Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji o zmianie danych, o których mowa w art. 83 ust. 1 pkt 6 lit. a, d oraz e, a także o udzieleniu upoważnienia, o którym mowa w art. 47 ust. 2.

Art. 78. [Ewaluacja zewnętrzna w trybie nadzwyczajnym oraz kontrola w instytucji certyfikującej]

1. Jeżeli zachodzi uzasadnione podejrzenie występowania rażącej nieprawidłowości w certyfikowaniu w danej instytucji certyfikującej, minister właściwy może:

- 1) zlecić podmiotowi, któremu powierzono wobec danej instytucji certyfikującej funkcję zewnętrznego zapewniania jakości, przeprowadzenie ewaluacji zewnętrznej w trybie nadzwyczajnym;
- 2) przeprowadzić kontrolę w danej instytucji certyfikującej.

2. Podmiot zewnętrznego zapewniania jakości sporządza raport z ewaluacji zewnętrznej, o której mowa w ust. 1 pkt 1, w którym dokonuje opisu ustalonego stanu faktycznego, w tym stwierdzonych

nieprawidłowości w działalności instytucji certyfikującej, oraz określa zalecone działania naprawcze służące poprawie walidacji i certyfikowania prowadzonych przez instytucję certyfikującą albo stwierdza, że walidacja i certyfikowanie są prowadzone prawidłowo przez tę instytucję.

Art. 79. [Postępowanie kontrolne]

1. Minister właściwy może przeprowadzić kontrolę w siedzibie instytucji certyfikującej lub w miejscu prowadzenia działalności, żądać dokumentacji posiadanej przez instytucję certyfikującą oraz występować do instytucji certyfikującej o udzielenie informacji związanych z organizacją i przebiegiem walidacji i certyfikowania.
2. Minister właściwy zawiadamia instytucję certyfikującą o zamiarze przeprowadzenia kontroli nie później niż 7 dni przed dniem rozpoczęcia kontroli.
3. Kontrolę przeprowadzają osoba lub osoby wyznaczone przez ministra właściwego, na podstawie okazanego imiennego upoważnienia wydanego przez ministra właściwego i po okazaniu legitymacji służbowej.
4. Osoba przeprowadzająca kontrolę podlega wyłączeniu z udziału w kontroli, na wniosek lub z urzędu, jeżeli kontrola może dotyczyć jej praw lub obowiązków, praw lub obowiązków jej małżonka, osoby pozostającej z nią faktycznie we wspólnym pożyciu, krewnych lub powinowatych do drugiego stopnia lub osoby związanej z nią z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli. Powody wyłączenia trwają mimo ustania małżeństwa, wspólnego pożycia, przysposobienia, opieki lub kurateli.
5. Przed rozpoczęciem kontroli osoba przeprowadzająca kontrolę składa pisemne oświadczenie o braku lub istnieniu okoliczności uzasadniających wyłączenie z udziału w kontroli.
6. Osoba przeprowadzająca kontrolę podlega wyłączeniu również w przypadku zaistnienia w toku kontroli okoliczności mogących wywołać uzasadnione wątpliwości co do jej bezstronności.
7. O wyłączeniu, o którym mowa w ust. 4 i 6, decyduje minister właściwy.
8. Osobie przeprowadzającej kontrolę przysługuje prawo wstępu do pomieszczeń, w których działa instytucja certyfikująca, wglądu do dokumentacji posiadanej przez instytucję certyfikującą, sporządzania kopii dokumentacji oraz żądania udzielenia ustnych lub pisemnych wyjaśnień.
9. Czynności kontrolnych dokonuje się w obecności upoważnionego przedstawiciela instytucji certyfikującej, zwanego dalej "osobą upoważnioną". Osoba upoważniona jest obowiązana udzielać osobie przeprowadzającej kontrolę wszelkich potrzebnych informacji oraz zapewnić jej warunki sprawnego przeprowadzenia kontroli.
10. Osoba przeprowadzająca kontrolę sporządza protokół kontroli, który zawiera:

- 1) nazwę instytucji certyfikującej oraz jej dane teleadresowe;
- 2) imię, nazwisko i stanowisko służbowe osoby przeprowadzającej kontrolę;
- 3) datę rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych;
- 4) miejsce kontroli;
- 5) zakres kontroli;
- 6) opis ustalonego stanu faktycznego, w tym stwierdzone nieprawidłowości w działalności instytucji certyfikującej;
- 7) zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości;
- 8) imiona, nazwiska i funkcje osób odpowiedzialnych za nieprawidłowości oraz ustalenie, czy stwierdzone nieprawidłowości są rażące;
- 9) zalecone działania naprawcze;
- 10) pouczenie o prawie, sposobie i terminie zgłoszenia zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokole kontroli i o prawie do odmowy podpisania tego protokołu.

11. Protokół kontroli podpisuje osoba przeprowadzająca kontrolę i osoba upoważniona. W przypadku odmowy podpisania protokołu przez osobę upoważnioną osoba przeprowadzająca kontrolę umieszcza w protokole informację o tym fakcie.

12. Osoba upoważniona ma prawo zgłosić pisemne umotywowane zastrzeżenia do ustaleń zawartych w protokole kontroli w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania.

13. Minister właściwy, w terminie 7 dni od dnia zgłoszenia zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokole kontroli, informuje na piśmie osobę upoważnioną o uwzględnieniu w całości lub w części albo nieuwzględnieniu tych zastrzeżeń, wraz z uzasadnieniem.

14. W przypadku stwierdzenia, że zastrzeżenia do ustaleń zawartych w protokole kontroli są zasadne w całości lub w części, osoba przeprowadzająca kontrolę zmienia lub uzupełnia protokół kontroli.

15. W przypadku nieuwzględnienia w całości zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokole kontroli osoba przeprowadzająca kontrolę pozostawia protokół kontroli bez zmian.

16. W zakresie nieuregulowanym w ust. 1-15 stosuje się przepisy rozdziału 5 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2019 r. poz. 1292 i 1495).

Art. 80. [Cofnięcie uprawnień do certyfikowania]

1. W wyniku ewaluacji zewnętrznej, o której mowa w art. 78 ust. 2, lub w wyniku przeprowadzonej kontroli, o której mowa w art. 79, minister właściwy może wyznaczyć termin, w którym zobowiązuje

instytucję certyfikującą do podjęcia działań naprawczych pod rygorem cofnięcia uprawnienia do certyfikowania danej kwalifikacji.

2. ¹⁵² Minister właściwy cofa, w drodze decyzji administracyjnej, uprawnienie instytucji certyfikującej do certyfikowania danej kwalifikacji wolnorynkowej lub danej kwalifikacji sektorowej, jeżeli:

1) dokumenty potwierdzające nadanie określonej kwalifikacji instytucja certyfikująca wydała osobom, które nie przeszły z pozytywnym wynikiem prawidłowej walidacji;

2) ¹⁵³ instytucja certyfikująca przestała spełniać warunki, o których mowa w art. 41 ust. 2 i 3;

3) instytucja certyfikująca nie podjęła działań naprawczych w wyznaczonym terminie, o którym mowa w ust. 1;

4) w wyniku ewaluacji zewnętrznej, o której mowa w art. 78 ust. 2, lub w wyniku przeprowadzonej kontroli, o której mowa w art. 79, w instytucji certyfikującej zostały stwierdzone rażące nieprawidłowości.

3. Decyzjom administracyjnym, o których mowa w ust. 2, nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności.

4. Minister właściwy niezwłocznie informuje podmiot prowadzący Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji o wydaniu decyzji administracyjnych, o których mowa w ust. 2.

5. Wydanie decyzji, o których mowa w ust. 2, skutkuje wygaśnięciem z mocy prawa umowy, o której mowa w art. 60 ust. 1, w odniesieniu do instytucji certyfikującej, której uprawnienia zostały uchylone.

Art. 81. [Odpowiednie stosowanie Kodeksu postępowania administracyjnego]

W sprawach nieuregulowanych w ustawie w zakresie art. 41-45, art. 51-58, art. 74 i art. 80 stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego.

Rozdział 7

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji

Art. 82. [Jawność i dostęp do Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji]

1. Tworzy się Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji. Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji udostępnia się za pośrednictwem portalu Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.

2. Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji jest rejestrem jawnym.

3. Informacje do Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji przekazuje się za pośrednictwem systemu teleinformatycznego.

Art. 82a. [Podmiot prowadzący Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji]

Podmiotem prowadzącym Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji jest Instytut Badań Edukacyjnych w Warszawie.

Art. 82b. ¹⁵⁴ [Informacje gromadzone i przetwarzane w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji]

W Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji gromadzi i przetwarza się informacje:

- 1) o kwalifikacjach włączonych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji;
  - 2) zawarte:
    - a) we wnioskach, o których mowa w art. 14, art. 15a, art. 41 ust. 2 i 3 i art. 53 ust. 2,
    - b) w raportach i sprawozdaniach, o których mowa w art. 64 ust. 2, art. 68 ust. 1, art. 71 ust. 1 i art. 76 ust. 1
- przekazanych do podmiotu prowadzącego Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji.

Art. 83. [Informacje o kwalifikacjach wolnorynkowych i kwalifikacjach sektorowych przetwarzane i udostępniane w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji]

1. ¹⁵⁵ W Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji przetwarza i udostępnia się informacje o kwalifikacjach wolnorynkowych i kwalifikacjach sektorowych:

- 1) informacje ogólne o kwalifikacji:
  - a) nazwę kwalifikacji, o której mowa w art. 25 ust. 2 pkt 1,
  - b) przypisany poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, o którym mowa w art. 25 ust. 2 pkt 2,
  - c) odniesienie do poziomu Sektorowych Ram Kwalifikacji, jeżeli Sektorowe Ramy Kwalifikacji dla danych sektorów lub branż zostały włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji, o którym mowa w art. 25 ust. 2 pkt 2,
  - d) kod Międzynarodowej Standardowej Klasyfikacji Edukacji (ISCED), o którym mowa w art. 15 ust. 1 pkt 5 lit. d i art. 15b ust. 1 pkt 5 lit. d,
  - e) inne, poza pozytywnym wynikiem walidacji, warunki uzyskania kwalifikacji, o których mowa w art. 25 ust. 2 pkt 6, jeżeli zostały określone, albo informacja o braku takich warunków;

- 2) podstawowe informacje o kwalifikacji obejmujące:
  - a) przykładowe działania i zadania, które potrafi wykonywać osoba posiadająca daną kwalifikację, o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt 2 lit. b tiret pierwsze i art. 15b ust. 1 pkt 2 lit. b tiret pierwsze,
  - b) przykładowe grupy osób, które mogą być szczególnie zainteresowane uzyskaniem danej kwalifikacji, o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt 2 lit. b tiret drugie i art. 15b ust. 1 pkt 2 lit. b tiret drugie,
  - c) przykładowe możliwości wykorzystania kwalifikacji i dalszego rozwoju, w tym możliwości ubiegania się o inne kwalifikacje i uprawnienia w danej dziedzinie, o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt 2 lit. b tiret trzecie i art. 15b ust. 1 pkt 2 lit. b tiret trzecie,
  - d) objętość kwalifikacji;
- 3) informacje o wymaganych efektach uczenia się, o których mowa w art. 25 ust. 2 pkt 3;
- 4) informacje dotyczące walidacji:
  - a) warunki, które musi spełniać osoba przystępująca do walidacji, o których mowa w art. 25 ust. 2 pkt 5, jeżeli zostały określone, albo o braku takich warunków,
  - b) ramowe wymagania dotyczące metod przeprowadzania walidacji, osób przeprowadzających walidację, warunków organizacyjnych i materialnych niezbędnych do prawidłowego i bezpiecznego przeprowadzania walidacji, o których mowa w art. 25 ust. 2 pkt 4,
  - c) dodatkowe warunki, które muszą spełniać podmioty ubiegające się o uprawnienie do certyfikowania na podstawie art. 41 ust. 1, o których mowa w art. 25 ust. 2 pkt 9;
- 5) dodatkowe informacje dotyczące kwalifikacji:
  - a) informację o aktualnym statusie kwalifikacji: kwalifikacja włączona do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji, kwalifikacja funkcjonująca w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji, kwalifikacja archiwalna oraz informacja o datach uzyskania poszczególnych statusów,
  - b) nazwę i okres ważności certyfikatu kwalifikacji wolnorynkowej lub certyfikatu kwalifikacji sektorowej - bezterminowy albo określony, oraz warunki przedłużenia ważności, jeżeli okres ważności certyfikatu jest określony, zgodnie z art. 25 ust. 2 pkt 7,
  - c) dodatkowe wymagania, o których mowa w art. 25 ust. 2 pkt 8, jeżeli zostały określone,
  - d) termin dokonywania przeglądów kwalifikacji, o którym mowa w art. 27 ust. 1, i data ostatniego przeglądu kwalifikacji,
  - e) nazwę podmiotu, który wystąpił z wnioskiem o włączenie kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji, o którym mowa w art. 14 i art. 15a,

- f) kod kwalifikacji w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji,
- g) kod Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD), o którym mowa w art. 15 ust. 1 pkt 5 lit. e oraz art. 15b ust. 1 pkt 5 lit. e,
- h) wskazanie obwieszczenia, o którym mowa w art. 25 ust. 1, na podstawie którego włączono kwalifikację do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji;

6) informacje o instytucjach uprawnionych do certyfikowania kwalifikacji wolnorynkowej lub kwalifikacji sektorowej:

- a) dane, o których mowa w art. 42 ust. 1 pkt 1 lit. a-c i e,
- b) datę nadania uprawnienia do certyfikowania,
- c) datę cofnięcia uprawnienia do certyfikowania i datę wygaśnięcia tego uprawnienia,
- d) nazwy podmiotów upoważnionych przez poszczególne instytucje certyfikujące do przeprowadzania walidacji, o których mowa w art. 47 ust. 2, oraz ich siedziby i adresy,
- e) adres strony internetowej, o której mowa w art. 47 ust. 4;

7) informacje o podmiocie, któremu powierzono funkcję zewnętrznego zapewniania jakości wobec instytucji certyfikującej, o której mowa w pkt 6:

- a) dane, o których mowa w art. 54 ust. 1 pkt 1 lit. a-c, e i f,
- b) datę skreślenia z listy,
- c) datę podpisania, rozwiązania lub wygaśnięcia umowy, o której mowa w art. 60 ust. 1.

2. ¹⁵⁶ W Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji gromadzi i przetwarza się informacje o:

- 1) kwalifikacjach pełnych, o których mowa w art. 8 pkt 1-7a;
- 2) kwalifikacjach wyodrębnionych w zawodach, o których mowa w art. 3 pkt 19 art. 4 pkt 34 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe, w zakresie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 lit. a i b, pkt 3, pkt 4 lit. a, pkt 5 lit. b i pkt 6 lit. a.

3. W Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji gromadzi się informacje o kwalifikacjach pełnych, o których mowa w art. 8 pkt 8-11:

- 1) dane uczelni, prowadzone przez nie studia na określonym kierunku, poziomie i profilu, dane podmiotów uprawnionych do nadawania stopnia doktora oraz prowadzone przez nie szkoły doktorskie;
- 2) nazwa tytułu zawodowego uzyskiwanego po ukończeniu studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu oraz stopień doktora;
- 3) adresy stron internetowych podmiotów, o których mowa w pkt 1.

4. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, w porozumieniu z ministrem właściwym do

spraw szkolnictwa wyższego i nauki, określi, w drodze rozporządzenia, zakres informacji gromadzonych w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji o kwalifikacjach cząstkowych, o których mowa w art. 13 ust. 1, uwzględniając odpowiednie informacje, o których mowa w ust. 1, oraz wymagania systemu informatycznego Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji.

5. ¹⁵⁷ Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do kwalifikacji uregulowanych, kwalifikacji potwierdzonych dyplomami mistrza i świadectwami czeladniczymi wydawanymi po przeprowadzeniu egzaminów w zawodach, o których mowa w art. 3 ust. 3a ustawy z dnia 22 marca 1989 r. o rzemiośle, oraz rzemieślniczych i kwalifikacji nadawanych po ukończeniu innych form kształcenia, o których mowa w art. 162 art. 162 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, w art. 2 ust. 2 pkt 3 art. 2 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk i w art. 2 ust. 3 pkt 2 art. 2 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych, oraz kursów i szkoleń, o których mowa w art. 4 pkt 6 art. 4 pkt 6 ustawy z dnia 21 lutego 2019 r. o Sieci Badawczej Łukasiewicz.

Art. 84. [Przekazywanie informacji prowadzącemu Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji]

1. ¹⁵⁸ Informacje o kwalifikacjach włączonych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji, o których mowa w art. 83 ust. 1, minister właściwy przekazuje podmiotowi prowadzącemu Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji odpowiednio wraz z informacjami, o których mowa w art. 60 ust. 4 i art. 80 ust. 4, z wyjątkiem informacji, o których mowa w art. 83 ust. 1 pkt 7 lit. b, które przekazuje minister koordynator Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji wraz z informacjami, o których mowa w art. 74 ust. 4.

2. Informacje o kwalifikacjach pełnych i cząstkowych, o których mowa w art. 83 ust. 2, przekazuje podmiotowi prowadzącemu Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji minister właściwy do spraw oświaty i wychowania.

3. Informacje o kwalifikacjach pełnych, o których mowa w:

1) art. 83 ust. 3 pkt 1 i 2, zawarte w Zintegrowanym Systemie Informacji o Szkolnictwie Wyższym i Nauce POL-on, o którym mowa w przepisach o szkolnictwie wyższym i nauce - udostępnia podmiotowi prowadzącemu Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki;

2) art. 83 ust. 3 pkt 3 - przekazują podmiotowi prowadzącemu Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji podmioty, o których mowa w art. 83 ust. 3 pkt 1.

4. Informacje o kwalifikacjach cząstkowych, o których mowa w art. 13 ust. 1, w zakresie określonym

w rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 83 ust. 4, przekazują podmiotowi prowadzącemu Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji uczelnie, instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk i instytuty badawcze.

5. ¹⁵⁹ Informacje o kwalifikacjach uregulowanych minister właściwy przekazuje podmiotowi prowadzącemu Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji odpowiednio wraz z informacjami, o których mowa w art. 38 ust. 5.

6. ¹⁶⁰ Informacje o kwalifikacjach potwierdzonych dyplomami mistrza i świadectwami czeladniczymi wydawanymi po przeprowadzeniu egzaminów w zawodach, o których mowa w art. 3 ust. 3a ustawy z dnia 22 marca 1989 r. o rzemiośle, rzemieślniczych minister właściwy przekazuje podmiotowi prowadzącemu Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji odpowiednio wraz z informacjami, o których mowa w art. 37 ust. 6.

7. ¹⁶¹ Informacje o kwalifikacjach nadawanych po ukończeniu innych form kształcenia, o których mowa w art. 162 art. 162 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, w art. 2 ust. 2 pkt 3 art. 2 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk i art. 2 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk i w art. 2 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych, oraz kursów i szkoleń, o których mowa w art. 4 pkt 6 art. 4 pkt 6 ustawy z dnia 21 lutego 2019 r. o Sieci Badawczej Łukasiewicza, minister właściwy przekazuje podmiotowi prowadzącemu Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji odpowiednio wraz z informacjami, o których mowa w art. 60 ust. 4 i art. 80 ust. 4, z wyjątkiem informacji, o których mowa w art. 83 ust. 1 pkt 7 lit. b, które przekazuje minister koordynator Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji wraz z informacjami, o których mowa w art. 74 ust. 4.

Art. 85. [Delegacja do określenia wymogów technicznych aplikacji do przesyłania informacji do Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji]

Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określi, w drodze rozporządzenia, wymogi techniczne, jakie musi spełniać aplikacja do przesyłania informacji do Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, uwzględniając wykorzystanie tej aplikacji do obsługi postępowań przewidzianych w ustawie oraz potrzeby różnych grup obywateli, pracodawców, podmiotów organizujących kształcenie, instytucji rynku pracy oraz organów władz publicznych dotyczących informacji o kwalifikacjach.

Art. 86. [Dostęp prowadzącego Rejestr do danych dotyczących kwalifikacji]

Na zasadach określonych w przepisach odrębnych podmiot prowadzący Zintegrowany Rejestr

Kwalifikacji jest uprawniony do dostępu do danych dotyczących kwalifikacji zawartych w rejestrach publicznych oraz będących w posiadaniu organów administracji publicznej i instytucji publicznych, z tym że jeżeli przepisy odrębne przewidują odpłatne udostępnianie tych danych, od podmiotu prowadzącego Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji nie pobiera się opłat.

Art. 87. [Zadania podmiotu prowadzącego Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji]

1. Do zadań podmiotu prowadzącego Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji należy:

- 1) dokonywanie wpisów w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji i aktualizacji wpisów w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji w zakresie określonym w art. 83;
  - 2) ¹⁶² dokonywanie oceny formalnej wniosków, o których mowa w art. 14, art. 15a, art. 41 ust. 2 i 3 oraz art. 53 ust. 2;
  - 3) ¹⁶³ wspomaganie podmiotów, o których mowa w art. 14 i art. 15a, w ustalaniu właściwości ministra do rozpatrzenia wniosków, o których mowa w art. 14 i art. 15a;
  - 4) ¹⁶⁴ współpraca z ministrem koordynatorem w zakresie ustalania właściwości ministrów dla rozpatrzenia wniosków, o których mowa w art. 14 i art. 15a;
  - 5) ¹⁶⁵ zawiadamianie podmiotów, które uzyskały uprawnienie do certyfikowania danej kwalifikacji wolnorynkowej lub kwalifikacji sektorowej, o modyfikacji danej kwalifikacji, o której mowa w art. 27 ust. 4 pkt 2, oraz o nadaniu danej kwalifikacji statusu kwalifikacji archiwalnej, o którym mowa w art. 27 ust. 4 pkt 3;
  - 6) prowadzenie portalu Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji w części dotyczącej Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji;
  - 7) ułatwianie dialogu i współdziałania różnych interesariuszy Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji;
  - 8) organizowanie wymiany doświadczeń w dziedzinie kwalifikacji;
  - 9) upowszechnianie wiedzy o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji, w szczególności za pośrednictwem portalu Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji;
  - 10) przechowywanie, przez okres dwunastu lat, raportów z ewaluacji wewnętrznej, o których mowa w art. 64 ust. 2, raportów z zewnętrznego zapewniania jakości, o których mowa w art. 68 ust. 1, oraz sprawozdań z działalności, o których mowa w art. 71 ust. 1 i art. 76 ust. 1.
2. ¹⁶⁶ Raporty i sprawozdania, o których mowa w ust. 1 pkt 10, podmiot prowadzący Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji udostępnia na wniosek ministrom właściwym, ministrowi koordynatorowi

Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji oraz Radzie Interesariuszy.

Art. 88. [Nadzór i finansowanie]

1. Nadzór nad podmiotem prowadzącym Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji w zakresie wykonywania zadań, o których mowa w art. 87 ust. 1, sprawuje minister koordynator Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.

2. Minister koordynator Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji, przekazuje podmiotowi prowadzącemu Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji, w formie dotacji celowej, środki finansowe na realizację zadań, o których mowa w art. 87 ust. 1.

Rozdział 8

Koordinacja funkcjonowania Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji

Art. 89. [Zadania ministra koordynatora Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji]

1. Do zadań ministra koordynatora Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji należy:

- 1) projektowanie szczegółowych rozwiązań organizacyjno-technicznych w zakresie Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji, z uwzględnieniem kierunków rozwoju Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji;
- 2) ¹⁶⁷ wspomaganie ustalania właściwości ministrów do rozpatrzenia wniosków, o których mowa w art. 14 i art. 15a, w zakresie poszczególnych kwalifikacji wolnorynkowych i kwalifikacji sektorowych,
- 3) monitorowanie funkcjonowania Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji, w tym badanie karier zawodowych osób posiadających kwalifikacje nadawane w ramach systemu oświaty;
- 4) opracowywanie na wniosek Rady Ministrów raportów dotyczących Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji;
- 5) ¹⁶⁸ zapewnianie obsługi Rady Interesariuszy;
- 6) upowszechnianie wiedzy o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji;
- 7) prowadzenie portalu Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.

2. Minister koordynator Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji może upoważnić Instytut Badań Edukacyjnych w Warszawie do wykonywania zadań, o których mowa w ust. 1, z wyłączeniem zadania, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, w zakresie monitorowania prowadzenia przez Instytut Badań

Edukacyjnych w Warszawie Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji.

Art. 90. ¹⁶⁹ [Rada Interesariuszy Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji]

Przy ministrze koordynatorze Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji działa Rada Interesariuszy, która jest organem opiniodawczo-doradczym tego ministra.

Art. 91. [Zadania Rady Interesariuszy]

Do zadań Rady Interesariuszy należy:

- 1) wspieranie ministra koordynatora Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji w zapewnianiu spójności i porównywalności funkcjonujących w ramach Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji rozwiązań oraz w ukierunkowywaniu rozwoju Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji;
- 2) monitorowanie funkcjonowania Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji oraz analiza i wymiana doświadczeń w tym zakresie;
- 3) opiniowanie założeń i projektów aktów prawnych w obszarze Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji;
- 4) występowanie do ministra koordynatora Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji oraz do ministrów właściwych z pytaniami dotyczącymi funkcjonowania kwalifikacji w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji oraz propozycjami usprawnień w zakresie rozwiązań systemowych dotyczących Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji;
- 5) ¹⁷⁰ wyrażanie opinii, o których mowa w art. 11 ust. 3 pkt 6 i art. 21a ust. 3;

Art. 92. [Skład Rady Interesariuszy]

W skład Rady Interesariuszy wchodzi przedstawiciele:

- 1) Krajowej Izby Gospodarczej - 2 osoby;
- 2) reprezentatywnych organizacji pracodawców, o których mowa w art. 24 ust. 2 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2232) - po 2 osoby z każdej organizacji;
- 3) reprezentatywnych organizacji związków zawodowych, o których mowa w art. 23 ust. 2 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego - po dwóch przedstawicieli każdej organizacji;
- 4) Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich - 2 osoby;
- 5) Konferencji Rektorów Zawodowych Szkół Polskich - 2 osoby;

- 5a) ¹⁷¹ Konferencji Rektorów Publicznych Uczelni Zawodowych - 2 osoby;
- 6) Centralnej Komisji Egzaminacyjnej - 2 osoby;
- 7) podmiotów prowadzących działalność w zakresie edukacji pozaformalnej - 2 osoby;
- 8) strony samorządowej Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, o której mowa w art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 maja 2005 r. o Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz o przedstawicielach Rzeczypospolitej Polskiej w Komitecie Regionów Unii Europejskiej (Dz. U. poz. 759) - 4 osoby;
- 9) ministra koordynatora Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji - 2 osoby.

Art. 93. [Powołanie, odwołanie i kadencja członków Rady Interesariuszy]

1. Minister koordynator Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji powołuje członków Rady Interesariuszy na wniosek podmiotów, o których mowa w art. 92 pkt 1-8.

1a. ¹⁷² Minister koordynator Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji wyznacza przedstawicieli, o których mowa w art. 92 pkt 9, i powołuje ich w skład Rady Interesariuszy. Przedstawiciele, o których mowa w art. 92 pkt 9, mogą być powołani w skład Rady Interesariuszy na więcej niż jedną kadencję.

2. Kadencja członka Rady Interesariuszy trwa cztery lata.

3. Po upływie kadencji podmiot, o którym mowa w art. 92 pkt 1-8, może wystąpić z wnioskiem o jednokrotne przedłużenie kadencji członka Rady Interesariuszy.

4. Minister koordynator Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji na wniosek podmiotu, o którym mowa w art. 92 pkt 1-8, może odwołać członka Rady Interesariuszy reprezentującego ten podmiot w trakcie kadencji. Nowego członka Rady Interesariuszy powołuje się do zakończenia kadencji odwołanego członka.

4a. ¹⁷³ Minister koordynator Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji może odwołać swojego przedstawiciela w Radzie Interesariuszy w trakcie kadencji.

5. Po upływie kadencji członka, o którym mowa w ust. 4, podmiot, o którym mowa w art. 92 pkt 1-8, może wystąpić z wnioskiem o powołanie tego członka na kolejną kadencję.

Art. 94. [Wybór przewodniczącego i wiceprzewodniczącego Rady Interesariuszy]

1. Rada Interesariuszy wybiera spośród swoich członków przewodniczącego oraz 2-5 wiceprzewodniczących na dwuletnią kadencję.

2. Przewodniczącego oraz wiceprzewodniczących wybiera się w głosowaniu tajnym zwykłą większością głosów przy obecności przynajmniej połowy członków Rady Interesariuszy.

3. Przepis ust. 2 stosuje się do odwołania przewodniczącego oraz wiceprzewodniczących.
4. Na przewodniczącego i wiceprzewodniczących mogą zostać wybrani kandydaci posiadający co najmniej dwuletni staż w Radzie Interesariuszy.

Art. 95. [Prace Rady Interesariuszy]

1. Rada Interesariuszy obraduje w trybie plenarnym oraz w grupach roboczych.
2. Członkowie Rady Interesariuszy biorą udział w pracach Rady Interesariuszy osobiście.
3. Na zaproszenie przewodniczącego w pracach Rady Interesariuszy mogą brać udział przedstawiciele innych zainteresowanych podmiotów, niż wymienione w art. 92, bez prawa do głosowania.
4. W pracach Rady Interesariuszy, bez prawa do głosowania, biorą udział przedstawiciele podmiotu prowadzącego Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji.
5. ¹⁷⁴ Do udziału w posiedzeniu, na którym Rada Interesariuszy opracowuje opinię, o której mowa w art. 11 ust. 3 pkt 6, są zapraszani przedstawiciele ministra właściwego, przedstawiciele zainteresowanej sektorowej rady do spraw kompetencji i przedstawiciele zainteresowanego podmiotu, o których mowa w art. 11 ust. 2.

Art. 96. [Regulamin Rady Interesariuszy]

1. Rada Interesariuszy opracowuje regulamin i przedstawia go do akceptacji ministra koordynatora Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.
2. Regulamin określa w szczególności:
  - 1) sposób działania Rady Interesariuszy i tryb podejmowania przez tę Radę Interesariuszy decyzji;
  - 2) tryb wyłaniania osób reprezentujących Radę Interesariuszy w komisji, o której mowa w art. 57 ust. 1, i innych gremiach oraz sposób określania ich mandatu;
  - 3) zasady i procedury przygotowywania przez Radę Interesariuszy opinii, o której mowa w art. 11 ust. 3 pkt 6, z uwzględnieniem udziału w procesie porównywania Sektorowych Ram Kwalifikacji z Polską Ramą Kwalifikacji ekspertów spoza danej branży lub sektora.

Rozdział 9

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 97.

W ustawie z dnia 22 marca 1989 r. o rzemiośle (Dz. U. z 2015 r. poz. 1182 i 1782) w art. 3 ust. 4 otrzymuje brzmienie: (zmiany pominięte).

Art. 98.

W ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2015 r. poz. 2156 oraz z 2016 r. poz. 35) wprowadza się następujące zmiany: (zmiany pominięte).

Art. 99.

W ustawie z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2015 r. poz. 812, z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany: (zmiany pominięte).

Art. 100.

W ustawie z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (Dz. U. z 2014 r. poz. 1804 oraz z 2015 r. poz. 978 i 1240) w art. 4 po ust. 1b dodaje się ust. 1c w brzmieniu: (zmiany pominięte).

Art. 101.

W ustawie z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany: (zmiany pominięte).

Art. 102.

W ustawie z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. z 2015 r. poz. 1082, 1268 i 1767) w art. 55 w ust. 2 w pkt 7 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 8-10 w brzmieniu: (zmiany pominięte).

Art. 103.

W ustawie z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1095 i 1767) w art. 29 w ust. 2 w pkt 17 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 18-20 w brzmieniu: (zmiany pominięte).

Rozdział 10

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 104. [Włączenie do ZSK kwalifikacji ustanowionych odrębnymi przepisami]

1. Kwalifikacje ustanowione odrębnymi przepisami, bez względu na pojęcie użyte na określenie danej kwalifikacji w przepisach prawa regulujących daną kwalifikację, obowiązujące w dniu wejścia w życie ustawy, których nadawanie odbywa się na zasadach określonych w przepisach regulujących daną kwalifikację, z wyłączeniem kwalifikacji nadawanych w systemie oświaty i systemie szkolnictwa wyższego, mogą być włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.

2. W okresie pięciu lat od dnia wejścia w życie ustawy ministrowie właściwi dokonują przeglądu kwalifikacji, o których mowa w ust. 1, według stanu obowiązującego na dzień wejścia w życie ustawy, mającego na celu zidentyfikowanie kwalifikacji, w odniesieniu do których jest uzasadnione włączenie do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.

3. W okresie, o którym mowa w ust. 2, minister właściwy może włączyć do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji kwalifikacje, o których mowa w ust. 1, które nie spełniają wymagań określonych w art. 38 ust. 1, jeżeli jest możliwe:

- 1) przypisanie poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do danej kwalifikacji zgodnie z art. 21;
- 2) wskazanie dla danej kwalifikacji instytucji certyfikującej.

4. Minister właściwy w drodze obwieszczenia informuje o przypisaniu poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, o której mowa w ust. 3, oraz o włączeniu tej kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Obwieszczenie podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski". Przepisy art. 38 ust. 4 i 5 stosuje się.

5. Minister właściwy jest obowiązany dostosować kwalifikację, o której mowa w ust. 3, do wymogów, o których mowa w art. 38 ust. 1 i art. 39, w okresie trzech lat od dnia ogłoszenia obwieszczenia, o którym mowa w ust. 4.

6. Kwalifikacja, o której mowa w ust. 3, która nie została dostosowana, otrzymuje w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji status kwalifikacji archiwalnej, o którym mowa w art. 27 ust. 4 pkt 3. Przepisów art. 29-34 nie stosuje się.

Art. 105. [Pięcioletnie wyłączenie z opłat wniosków o włączenie kwalifikacji potwierdzonymi dyplomami mistrza i świadectwami czeladniczymi]

W okresie pięciu lat od dnia wejścia w życie ustawy do rozpatrzenia wniosków, o których mowa w art. 37 ust. 1, nie stosuje się art. 17 ust. 1, jeżeli w odniesieniu do kwalifikacji objętych wnioskiem zostały ustalone standardy wymagań egzaminacyjnych, o których mowa w art. 3 ust. 3a ustawy z dnia 22 marca 1989 r. o rzemiośle, uwzględniające efekty kształcenia wymagane dla tych kwalifikacji opisane zgodnie z art. 9 ust. 1 pkt 1.

Art. 106. [Rozpoczęcie funkcjonowania Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji oraz jego portalu]

1. Portal Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji oraz Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji rozpoczynają funkcjonowanie nie później niż po upływie sześciu miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.
2. Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości podejmuje działania organizacyjno-techniczne mające na celu zapewnienie funkcjonowania Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji.

Art. 107. [Termin składania wniosków]

Wnioski o włączenie kwalifikacji rynkowych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji, o których mowa w art. 14 ust. 1, wnioski o nadanie uprawnień do certyfikowania, o których mowa w art. 14 ust. 2 i art. 41 ust. 2, oraz wnioski o wpis na listę, o których mowa w art. 53 ust. 2, można składać po upływie sześciu miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 108. [Pierwszy skład Rady Interesariuszy]

1. Pierwszy skład Rady Interesariuszy minister koordynator Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji powołuje nie później niż po upływie sześciu miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.
2. W pierwszym składzie Rady Interesariuszy kadencja połowy członków będących przedstawicielami podmiotów, o których mowa w art. 92, trwa dwa lata.
3. Po upływie dwóch lat połowa członków, o których mowa w ust. 2, jest powoływana zgodnie z art. 93 ust. 2.
4. W okresie pierwszej kadencji Rady Interesariuszy obowiązki przewodniczącego pełni członek Rady Interesariuszy wskazany przez ministra koordynatora Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.
5. W pierwszych dwóch latach działania Rady Interesariuszy w stosunku do kandydatów na przewodniczącego i wiceprzewodniczących nie stosuje się wymogu, o którym mowa w art. 94 ust. 4.

Art. 109. [Przypisanie poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji zawodów szkolnictwa zawodowego]

Przepisu art. 24 ust. 8 ustawy zmienianej w art. 98, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie stosuje się do przypisania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji wyodrębnionych w zawodach określonych w klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego obowiązującej w dniu wejścia w życie ustawy.

Art. 110. [Delegacja do określenia poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji dla kwalifikacji pełnych]

1. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw szkolnictwa wyższego oraz ministrem właściwym do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego określi w drodze rozporządzenia poziomy Polskiej Ramy Kwalifikacji dla kwalifikacji pełnych, o których mowa w art. 8 pkt 1-7 i pkt 9-11, nadanych od dnia wejścia w życie:

- 1) rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2009 r. poz. 17),
- 2) rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. poz. 977 oraz z 2014 r. poz. 803),
- 3) rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 184 oraz z 2015 r. poz. 130 i 1123),
- 4) rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (Dz. U. poz. 1520),
- 5) rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 29 września 2011 r. w sprawie standardów kształcenia dla kierunków studiów weterynarii i architektury (Dz. U. poz. 1233),
- 6) rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U. poz. 131),
- 7) rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 9 maja 2012 r. w sprawie standardów kształcenia dla kierunków studiów: lekarskiego, lekarsko-dentystycznego, farmacji, pielęgniarstwa i położnictwa (Dz. U. poz. 631),
- 8) rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 lipca 2014 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa artystycznego w publicznych szkołach artystycznych (Dz. U. poz. 1039)

- do dnia wejścia w życie ustawy, uwzględniając efekty uczenia się określone w tych rozporządzeniach dla poszczególnych kwalifikacji pełnych.

2. Informacja o poziomie Polskiej Ramy Kwalifikacji dla kwalifikacji, o których mowa w ust. 1, jest umieszczana na portalu Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.

3. Informacja o poziomie Polskiej Ramy Kwalifikacji dla kwalifikacji potwierdzonych dyplomem ukończenia kolegium nauczycielskiego oraz dyplomem ukończenia nauczycielskiego kolegium języków obcych, o których mowa w art. 8 pkt 8, jest umieszczana na portalu Zintegrowanego Systemu

Kwalifikacji.

Art. 111. [Obowiązywanie dotychczasowych przepisów wykonawczych]

Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie:

- 1) art. 3 ust. 4 ustawy zmienianej w art. 97 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 3 ust. 4 ustawy zmienianej w art. 97, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż przez dwanaście miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy;
- 2) art. 9f ust. 4 ustawy zmienianej w art. 98 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 9f ust. 4 ustawy zmienianej w art. 98, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż do dnia 1 października 2016 r.;
- 3) art. 11 ust. 2, art. 24 ust. 1 i 2 i przepisy wykonawcze wydane przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego na podstawie art. 11 ust. 2 i art. 32a ust. 4 ustawy zmienianej w art. 98 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych odpowiednio na podstawie art. 11 ust. 2, art. 24 ust. 1 i 2 i przepisów wykonawczych wydanych przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego na podstawie art. 11 ust. 2 i art. 32a ust. 4 ustawy zmienianej w art. 98 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż przez dwanaście miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, oraz mogą być zmieniane na podstawie tych przepisów;
- 4) art. 167 ust. 3 i art. 201 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 101 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych odpowiednio na podstawie art. 167 ust. 3 i art. 201 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 101, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż przez dwanaście miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 112. [Wejście w życie ustawy]

Ustawa wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia, z wyjątkiem:

- 1) art. 7 i 85, które wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia;
- 2) art. 10, 21, 60, art. 83 ust. 4 i art. 110, które wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia.

ZAŁĄCZNIK

UNIWERSALNE CHARAKTERYSTYKI POZIOMÓW W PRK

Zapisy w kolumnach - wiedza, umiejętności, kompetencje społeczne - należy odnosić do określonej dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej

	WIEDZA		UMIEJĘTNOŚCI		KOMPETENCJE SPOŁECZNE	
	ZNA I ROZUMIE:		POTRAFI:		JEST GOTÓW DO:	
POZIOM 1	P1U _W	elementarne fakty i pojęcia oraz zależności między wybranymi zjawiskami przyrodniczymi, społecznymi i w sferze wytworów ludzkiej myśli	P1U _U	<p>wykonywać bardzo proste zadania według szczegółowych wskazówek w typowych warunkach</p> <p>rozwiązywać bardzo proste typowe problemy w typowych warunkach</p> <p>uczyć się pod bezpośrednim kierunkiem w zorganizowanej formie</p> <p>odbierać proste wypowiedzi, tworzyć bardzo proste wypowiedzi</p>	P1U _K	<p>respektowania zobowiązań wynikających z przynależności do różnych wspólnot</p> <p>działania i współdziałania pod bezpośrednim nadzorem w zorganizowanych warunkach</p> <p>oceniaania swoich działań i przyjmowania odpowiedzialności za bezpośrednie ich skutki</p>
POZIOM 2	P2U _W	poszerzony zbiór elementarnych faktów, prostych pojęć oraz zależności między wybranymi zjawiskami przyrodniczymi,	P2U _U	<p>wykonywać proste zadania według ogólnej instrukcji, najczęściej w typowych warunkach</p> <p>rozwiązywać proste typowe problemy, najczęściej w typowych warunkach</p> <p>uczyć się pod kierunkiem w zorganizowanej formie</p>	P2U _K	<p>podejmowania obowiązków wynikających z przynależności do różnych wspólnot</p> <p>działania i współdziałania pod kierunkiem w zorganizowanych warunkach</p>

		społecznymi i w sferze wytworów ludzkiej myśli		odbierać niezbyt proste wypowiedzi, tworzyć proste wypowiedzi formułować i odbierać najprostsze wypowiedzi w języku obcym		oceniań działań, w których uczestniczy, i przyjmowania odpowiedzialności za ich skutki
POZIOM 3	P3U_W	podstawowe fakty i pojęcia oraz zależności między wybranymi zjawiskami przyrodniczymi, społecznymi i w sferze wytworów ludzkiej myśli, a ponadto w określonych dziedzinach w szerszym zakresie wybrane fakty, pojęcia i zależności elementarne uwarunkowania prowadzonej działalności	P3U_U	wykonywać niezbyt proste zadania według ogólnej instrukcji w częściowo zmiennych warunkach rozwiązywać proste typowe problemy w częściowo zmiennych warunkach uczyć się w części samodzielnie pod kierunkiem w zorganizowanej formie odbierać niezbyt złożone wypowiedzi, tworzyć niezbyt proste wypowiedzi odbierać i formułować bardzo proste wypowiedzi w języku obcym	P3U_K	przynależenia do wspólnot różnego rodzaju, funkcjonowania w różnych rolach społecznych oraz podejmowania podstawowych powinności z tego wynikających częściowo samodzielnego działania oraz współdziałania w zorganizowanych warunkach oceniania działań swoich i zespołowych; podejmowania odpowiedzialności za skutki tych działań
POZIOM 4		poszerzony zbiór podstawowych faktów, umiarkowanie złożonych pojęć, teorii		wykonywać niezbyt złożone zadania w części bez instrukcji często w zmiennych warunkach		przyjmowania odpowiedzialności związanej z uczestnictwem w

	<p>P4U _W</p> <p>i zależności między wybranymi zjawiskami przyrodniczymi, społecznymi oraz w sferze wytworów ludzkiej myśli, a ponadto w określonych dziedzinach w szerszym zakresie fakty, umiarkowanie złożone pojęcia, teorie i zależności między nimi</p> <p>podstawowe uwarunkowania prowadzonej działalności</p>	<p>P4U _U</p> <p>rozwiązywać niezbyt proste, w pewnej części nietypowe problemy często w zmiennych warunkach</p> <p>uczyć się samodzielnie w zorganizowanej formie</p> <p>odbierać złożone wypowiedzi, tworzyć niezbyt złożone wypowiedzi dotyczące szerokiego zakresu zagadnień</p> <p>odbierać i formułować proste wypowiedzi w języku obcym</p>	<p>P4U _K</p> <p>różnych wspólnotach i funkcjonowaniem w różnych rolach społecznych</p> <p>autonomicznego działania i współdziałania w zorganizowanych warunkach</p> <p>oceniać działania swoich i osób, którymi kieruje</p> <p>przyjmowania odpowiedzialności za skutki działań własnych oraz tych osób</p>
<p>POZI OM 5</p>	<p>P5U _W</p> <p>w szerokim zakresie - fakty, teorie, metody i zależności między nimi</p> <p>różnorodne uwarunkowania prowadzonej działalności</p>	<p>P5U _U</p> <p>wykonywać zadania bez instrukcji w zmiennych, przewidywalnych warunkach rozwiązywać niezbyt złożone i nietypowe problemy w zmiennych przewidywalnych warunkach</p> <p>uczyć się samodzielnie</p> <p>odbierać niezbyt złożone wypowiedzi, tworzyć niezbyt proste</p>	<p>P5U _K</p> <p>podejmowania podstawowych obowiązków zawodowych i społecznych, ich oceniania i interpretacji samodzielnego działania oraz współdziałania z innymi w zorganizowanych warunkach, kierowania niewielkim zespołem w zorganizowanych</p>

			<p>wypowiedzi z użyciem specjalistycznej terminologii</p> <p>odbierać i formułować bardzo proste wypowiedzi w języku obcym z uwzględnieniem specjalistycznej terminologii</p>	<p>warunkach oceniania działań swoich i osób oraz zespołów, którymi kieruje; przyjmowania odpowiedzialności za skutki tych działań</p>
POZIOM 6	<p>w zaawansowanym stopniu - fakty, teorie, metody oraz złożone zależności między nimi</p> <p>różnorodne, złożone uwarunkowania prowadzonej działalności</p>	<p>innowacyjnie wykonywać zadania oraz rozwiązywać złożone i nietypowe problemy w zmiennych i nie w pełni przewidywalnych warunkach</p> <p>samodzielnie planować własne uczenie się przez całe życie</p> <p>komunikować się z otoczeniem, uzasadniać swoje stanowisko</p>	<p>kultywowania i upowszechniania wzorów właściwego postępowania w środowisku pracy i poza nim</p> <p>samodzielnego podejmowania decyzji, krytycznej oceny działań własnych, działań zespołów, którymi kieruje, i organizacji, w których uczestniczy, przyjmowania odpowiedzialności za skutki tych działań</p>	
	P6U _W	P6U _U	P6U _K	

POZIOM 7	<p>P7U _W</p>	<p>w pogłębiony sposób wybrane fakty, teorie, metody oraz złożone zależności między nimi, także w powiązaniu z innymi dziedzinami różnorodne, złożone uwarunkowania i aksjologiczny kontekst prowadzonej działalności</p>	<p>P7U _U</p> <p>wykonywać zadania oraz formułować i rozwiązywać problemy, z wykorzystaniem nowej wiedzy, także z innych dziedzin samodzielnie planować własne uczenie się przez całe życie i ukierunkowywać innych w tym zakresie komunikować się ze zróżnicowanymi kręgami odbiorców, odpowiednio uzasadniać stanowiska</p>	<p>P7U _K</p> <p>tworzenia i rozwijania wzorów właściwego postępowania w środowisku pracy i życia podejmowania inicjatyw, krytycznej oceny siebie oraz zespołów i organizacji, w których uczestniczy przewodzenia grupie i ponoszenia odpowiedzialności za nią</p>
POZIOM 8	<p>P8U _W</p>	<p>światowy dorobek naukowy i twórczy oraz wynikające z niego implikacje dla praktyki</p>	<p>P8U _U</p> <p>dokonywać analizy i twórczej syntezy dorobku naukowego i twórczego w celu identyfikowania i rozwiązywania problemów badawczych oraz związanych z działalnością innowacyjną i twórczą; tworzyć nowe elementy tego dorobku samodzielnie planować własny rozwój oraz inspirować rozwój innych osób uczestniczyć w wymianie doświadczeń i idei, także</p>	<p>P8U _K</p> <p>niezależnego badania powiększającego istniejący dorobek naukowy i twórczy podejmowania wyzwań w sferze zawodowej i publicznej z uwzględnieniem: - ich etycznego wymiaru - odpowiedzialności za ich skutki oraz kształtowania wzorów właściwego postępowania w takich sytuacjach</p>

- ¹ Art. 2 pkt 8a dodany przez art. 9 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- ² Art. 2 pkt 9 zmieniony przez art. 9 pkt 1 lit. b ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. a
- ³ Art. 2 pkt 11 zmieniony przez art. 9 pkt 1 lit. c ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- ⁴ Art. 2 pkt 11a dodany przez art. 9 pkt 1 lit. d ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- ⁵ Art. 2 pkt 11b dodany przez art. 9 pkt 1 lit. d ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- ⁶ Art. 2 pkt 12a dodany przez art. 9 pkt 1 lit. e ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- ⁷ Art. 8 pkt 1 zmieniony przez art. 9 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- ⁸ Art. 8 pkt 2a dodany przez art. 9 pkt 2 lit. b ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- ⁹ Art. 9 ust. 1 pkt 1 lit. c zmieniona przez art. 9 pkt 3 lit. a ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- ¹⁰ Art. 9 ust. 2 zmieniony przez art. 9 pkt 3 lit. b ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- ¹¹ Art. 11 ust. 3 pkt 6 zmieniony przez art. 9 pkt 4 ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- ¹² Art. 12 zmieniony przez art. 9 pkt 5 ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- ¹³ Art. 14 zmieniony przez art. 9 pkt 6 ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- ¹⁴ Art. 15 ust. 1 zmieniony przez art. 9 pkt 7 lit. a ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- ¹⁵ Art. 15 ust. 2 pkt 2 zmieniony przez art. 9 pkt 7 lit. b ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.

- 16 Art. 15 ust. 4 zmieniony przez art. 9 pkt 7 lit. c ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 17 Art. 15a dodany przez art. 9 pkt 8 ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 18 Art. 15b dodany przez art. 9 pkt 8 ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 19 Art. 16 ust. 1 zmieniony przez art. 9 pkt 9 ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 20 Art. 17 ust. 1:
- zmieniony przez art. 9 pkt 10 lit. a ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- zmieniony przez art. 9 pkt 10 lit. b ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 21 Art. 18 ust. 1 zmieniony przez art. 9 pkt 11 lit. a ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 22 Art. 18 ust. 2 zmieniony przez art. 9 pkt 11 lit. b ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 23 Art. 18 ust. 3 zmieniony przez art. 9 pkt 11 lit. c ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 24 Art. 18 ust. 4 zmieniony przez art. 9 pkt 11 lit. d ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 25 Art. 18 ust. 5a dodany przez art. 9 pkt 11 lit. e ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 26 Art. 18a dodany przez art. 9 pkt 12 ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 27 Art. 19 zmieniony przez art. 9 pkt 13 ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 28 Art. 20 uchylony przez art. 9 pkt 14 ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 29 Art. 21 zmieniony przez art. 9 pkt 15 ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 30 Art. 21a dodany przez art. 9 pkt 16 ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.

- 31 Art. 21b dodany przez art. 9 pkt 16 ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 32 Art. 22 zmieniony przez art. 9 pkt 17 ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 33 Art. 23 ust. 1 zmieniony przez art. 9 pkt 18 ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 34 Art. 24 zmieniony przez art. 9 pkt 19 ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 35 Art. 25 zmieniony przez art. 9 pkt 20 ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 36 Art. 26 zmieniony przez art. 9 pkt 20 ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 37 Art. 27 zmieniony przez art. 9 pkt 20 ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 38 Art. 28 zmieniony przez art. 9 pkt 21 lit. a ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 39 Art. 28 pkt 3 zmieniony przez art. 9 pkt 21 lit. b ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 40 Art. 29 ust. 1 zmieniony przez art. 9 pkt 22 lit. a ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 41 Art. 29 ust. 2 zmieniony przez art. 9 pkt 22 lit. b ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 42 Art. 29 ust. 3 zmieniony przez art. 9 pkt 22 lit. b ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 43 Art. 30 uchylony przez art. 9 pkt 23 ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 44 Art. 31 uchylony przez art. 9 pkt 23 ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 45 Art. 32 uchylony przez art. 9 pkt 23 ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 46 Art. 33 uchylony przez art. 9 pkt 23 ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 47 Art. 34 uchylony przez art. 9 pkt 23 ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.

- 48 Art. 35 uchylony przez art. 9 pkt 23 ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 49 Art. 36 ust. 1 pkt 1 zmieniony przez art. 9 pkt 24 lit. a taret pierwsze ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 50 Art. 36 ust. 1 pkt 2 zmieniony przez art. 9 pkt 24 lit. a taret drugie ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 51 Art. 36 ust. 2 zmieniony przez art. 9 pkt 24 lit. b ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 52 Art. 37 ust. 1 zmieniony przez art. 9 pkt 25 lit. a ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 53 Art. 37 ust. 2 zmieniony przez art. 9 pkt 25 lit. b ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 54 Art. 37 ust. 3 zmieniony przez art. 9 pkt 25 lit. c ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 55 Art. 37 ust. 4 zmieniony przez art. 9 pkt 25 lit. d ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 56 Art. 37 ust. 5 zmieniony przez art. 9 pkt 25 lit. e ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 57 Art. 37 ust. 6 zmieniony przez art. 9 pkt 25 lit. f ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 58 Art. 37 ust. 7 zmieniony przez art. 9 pkt 25 lit. g ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 59 Art. 38 ust. 1 zdanie wstępne zmienione przez art. 9 pkt 26 lit. a taret pierwsze ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 60 Art. 38 ust. 1 pkt 1 zmieniony przez art. 9 pkt 26 lit. a taret drugie ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 61 Art. 38 ust. 1 pkt 2 zmieniony przez art. 9 pkt 26 lit. a taret drugie ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 62 Art. 38 ust. 1 pkt 3 uchylony przez art. 9 pkt 26 lit. a taret trzecie ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 63 Art. 38 ust. 1 pkt 4 uchylony przez art. 9 pkt 26 lit. a taret trzecie ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 64 Art. 38 ust. 1 pkt 5 zmieniony przez art. 9 pkt 26 lit. a taret czwarte ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.

- 65 Art. 38 ust. 1 pkt 6 uchylony przez art. 9 pkt 26 lit. a tiret piąte ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 66 Art. 38 ust. 1 pkt 7 zmieniony przez art. 9 pkt 26 lit. a tiret szóste ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 67 Art. 38 ust. 1 pkt 8 uchylony przez art. 9 pkt 26 lit. a tiret siódme ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 68 Art. 38 ust. 2 zmieniony przez art. 9 pkt 26 lit. b ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 69 Art. 38 ust. 3a dodany przez art. 9 pkt 26 lit. c ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 70 Art. 38 ust. 4 zmieniony przez art. 9 pkt 26 lit. d ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 71 Art. 39 uchylony przez art. 9 pkt 27 ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 72 Art. 40 ust. 1 zmieniony przez art. 9 pkt 28 lit. a ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 73 Art. 40 ust. 2 zmieniony przez art. 9 pkt 28 lit. b ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 74 Rozdział 4 tytuł zmieniony przez art. 9 pkt 29 ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 75 Art. 41 ust. 1 zmieniony przez art. 9 pkt 30 lit. a tiret pierwsze ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 76 Art. 41 ust. 1 pkt 2 zmieniony przez art. 9 pkt 30 lit. a tiret drugie ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 77 Art. 41 ust. 2 zmieniony przez art. 9 pkt 30 lit. b tiret pierwsze ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 78 Art. 41 ust. 2 pkt 1 zmieniony przez art. 9 pkt 30 lit. b tiret drugie ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 79 Art. 41 ust. 2 pkt 2 zmieniony przez art. 9 pkt 30 lit. b tiret trzecie ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 80 Art. 41 ust. 2 pkt 3 zmieniony przez art. 9 pkt 30 lit. b tiret czwarte ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 81 Art. 41 ust. 3 dodany przez art. 9 pkt 30 lit. c ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.

- ⁸² Art. 42 ust. 1 zdanie wstępne zmienione przez art. 9 pkt 31 lit. a tiret pierwsze ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- ⁸³ Art. 42 ust. 1 pkt 1 zdanie wstępne zmienione przez art. 9 pkt 31 lit. a tiret drugie ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 27 września 2023 r.
- ⁸⁴ Art. 42 ust. 1 lit. a zmieniona przez art. 9 pkt 31 lit. a tiret drugie ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- ⁸⁵ Art. 42 ust. 1 lit. b zmieniona przez art. 9 pkt 31 lit. a tiret drugie ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- ⁸⁶ Art. 42 ust. 1 lit. c zmieniona przez art. 9 pkt 31 lit. a tiret trzecie ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- ⁸⁷ Art. 42 ust. 1 lit. e zmieniona przez art. 9 pkt 31 lit. a tiret czwarte ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- ⁸⁸ Art. 42 ust. 1 lit. f zmieniona przez art. 9 pkt 31 lit. a tiret czwarte ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- ⁸⁹ Art. 42 ust. 1 lit. g zmieniona przez art. 9 pkt 31 lit. a tiret czwarte ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- ⁹⁰ Art. 42 ust. 2 pkt 1 lit. b zmieniona przez art. 9 pkt 31 lit. b tiret pierwsze ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- ⁹¹ Art. 42 ust. 2 pkt 2 zmieniony przez art. 9 pkt 31 lit. b tiret drugie ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- ⁹² Art. 42 ust. 4 zmieniony przez art. 9 pkt 31 lit. c ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- ⁹³ Art. 43 ust. 1 zmieniony przez art. 9 pkt 32 lit. a ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- ⁹⁴ Art. 43 ust. 1a dodany przez art. 9 pkt 32 lit. b ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- ⁹⁵ Art. 44 ust. 1 zmieniony przez art. 9 pkt 33 lit. a ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- ⁹⁶ Art. 44 ust. 2 zmieniony przez art. 9 pkt 33 lit. b ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- ⁹⁷ Art. 44 ust. 3 zmieniony przez art. 9 pkt 33 lit. a ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- ⁹⁸ Art. 46 ust. 1 zmieniony przez art. 9 pkt 34 lit. a ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.

- ⁹⁹ Art. 46 ust. 3 dodany przez art. 9 pkt 34 lit. b ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- ¹⁰⁰ Art. 47 ust. 1 zmieniony przez art. 9 pkt 35 lit. a ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- ¹⁰¹ Art. 47 ust. 2 zmieniony przez art. 9 pkt 35 lit. a ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- ¹⁰² Art. 47 ust. 4 zmieniony przez art. 9 pkt 35 lit. b ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- ¹⁰³ Art. 47 ust. 5 dodany przez art. 9 pkt 35 lit. c ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- ¹⁰⁴ Art. 48 ust. 1 zmieniony przez art. 9 pkt 36 lit. a ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- ¹⁰⁵ Art. 48 ust. 2 zmieniony przez art. 9 pkt 36 lit. a ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- ¹⁰⁶ Art. 48 ust. 3 zmieniony przez art. 9 pkt 36 lit. b ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- ¹⁰⁷ Art. 49 ust. 1 zmieniony przez art. 9 pkt 37 ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- ¹⁰⁸ Art. 49 ust. 2 zmieniony przez art. 9 pkt 37 ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- ¹⁰⁹ Art. 49 ust. 3 zmieniony przez art. 9 pkt 37 ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- ¹¹⁰ Art. 49a dodany przez art. 9 pkt 38 ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- ¹¹¹ Rozdział 5 tytuł zmieniony przez art. 9 pkt 39 ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- ¹¹² Art. 51 ust. 1 zmieniony przez art. 9 pkt 40 lit. a ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- ¹¹³ Art. 51 ust. 1a dodany przez art. 9 pkt 40 lit. b ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- ¹¹⁴ Art. 52 ust. 2 zmieniony przez art. 9 pkt 41 ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- ¹¹⁵ Art. 53 ust. 2 pkt 3 zmieniony przez art. 9 pkt 42 lit. a tირet pierwsze ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.

- 116 Art. 53 ust. 3 pkt 3 zmieniony przez art. 9 pkt 42 lit. b ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 117 Art. 54 ust. 1 pkt 1 lit. f zmieniona przez art. 9 pkt 43 lit. a tiret pierwsze ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 118 Art. 54 ust. 1 pkt 2 zmieniony przez art. 9 pkt 43 lit. a tiret drugie ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 119 Art. 54 ust. 2 pkt 2 lit. c zmieniona przez art. 9 pkt 43 lit. b ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 120 Art. 54 ust. 4 zmieniony przez art. 9 pkt 43 lit. c ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 121 Art. 57 ust. 2 pkt 3 zmieniony przez art. 9 pkt 44 ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 122 Art. 59 ust. 1 zmieniony przez art. 9 pkt 45 lit. a ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 123 Art. 59 ust. 2 zmieniony przez art. 9 pkt 45 lit. b ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 124 Art. 60 ust. 1 zmieniony przez art. 9 pkt 46 lit. a ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 125 Art. 60 ust. 1a dodany przez art. 9 pkt 46 lit. b ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 126 Art. 60 ust. 2 zmieniony przez art. 9 pkt 46 lit. c ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 127 Art. 61 zmieniony przez art. 9 pkt 47 ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 128 Art. 62 zmieniony przez art. 9 pkt 47 ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 129 Art. 64 ust. 1 zmieniony przez art. 9 pkt 48 lit. a ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 130 Art. 64 ust. 2 pkt 2 zmieniony przez art. 9 pkt 48 lit. b ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 131 Art. 65 ust. 1 zdanie wstępne zmienione przez art. 9 pkt 49 lit. a tiret pierwsze ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 132 Art. 65 ust. 1 pkt 1 zmieniony przez art. 9 pkt 49 lit. a tiret drugie ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.

- 133 Art. 65 ust. 2 zmieniony przez art. 9 pkt 49 lit. b ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 134 Art. 65 ust. 2a dodany przez art. 9 pkt 49 lit. c ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 135 Art. 65 ust. 3 uchylony przez art. 9 pkt 49 lit. d ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 136 Art. 66 pkt 2 zmieniony przez art. 9 pkt 50 ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 137 Art. 68 ust. 2 pkt 1 zmieniony przez art. 9 pkt 51 ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 138 Art. 69 ust. 1 zmieniony przez art. 9 pkt 52 lit. a ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 139 Art. 69 ust. 1 pkt 2 lit. a zmieniona przez art. 9 pkt 52 lit. b ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 140 Art. 70 zmieniony przez art. 9 pkt 53 ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 141 Art. 71 ust. 1 zdanie wstępne zmienione przez art. 9 pkt 54 ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 142 Art. 72 ust. 3 zmieniony przez art. 9 pkt 55 ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 143 Art. 73 ust. 1 zmieniony przez art. 9 pkt 54 ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 144 Art. 74 ust. 1 pkt 3 zmieniony przez art. 9 pkt 56 ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 145 Rozdział 6 tytuł zmieniony przez art. 9 pkt 57 ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 146 Art. 75 zmieniony przez art. 9 pkt 58 ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 147 Art. 76 ust. 2 pkt 1 zmieniony przez art. 9 pkt 59 ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 148 Art. 77 ust. 1 pkt 1 zmieniony przez art. 9 pkt 60 lit. a tiret pierwsze ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 149 Art. 77 ust. 1 pkt 2 zmieniony przez art. 9 pkt 60 lit. a tiret drugie ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.

- 150 Art. 77 ust. 2 zmieniony przez art. 9 pkt 60 lit. b ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 151 Art. 77 ust. 3 zmieniony przez art. 9 pkt 60 lit. b ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 152 Art. 80 ust. 2 zdanie wstępne zmienione przez art. 9 pkt 61 lit. a ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 153 Art. 80 ust. 2 pkt 2 zmieniony przez art. 9 pkt 61 lit. b ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 154 Art. 82b dodany przez art. 9 pkt 62 ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 155 Art. 83 ust. 1 zmieniony przez art. 9 pkt 63 lit. a ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 156 Art. 83 ust. 2 zmieniony przez art. 9 pkt 63 lit. a ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 157 Art. 83 ust. 5 zmieniony przez art. 9 pkt 63 lit. b ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 158 Art. 84 ust. 1 zmieniony przez art. 9 pkt 64 lit. a ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 159 Art. 84 ust. 5 zmieniony przez art. 9 pkt 64 lit. b ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 160 Art. 84 ust. 6 zmieniony przez art. 9 pkt 64 lit. b ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 161 Art. 84 ust. 7 zmieniony przez art. 9 pkt 64 lit. b ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 162 Art. 87 ust. 1 pkt 2 zmieniony przez art. 9 pkt 65 lit. a taret pierwsze ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 163 Art. 87 ust. 1 pkt 3 zmieniony przez art. 9 pkt 65 lit. a taret pierwsze ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 164 Art. 87 ust. 1 pkt 4 zmieniony przez art. 9 pkt 65 lit. a taret drugie ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 165 Art. 87 ust. 1 pkt 5 zmieniony przez art. 9 pkt 65 lit. a taret trzecie ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- 166 Art. 87 ust. 2 zmieniony przez art. 9 pkt 65 lit. b ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.

- ¹⁶⁷ Art. 89 ust. 1 pkt 2 zmieniony przez art. 9 pkt 66 lit. a ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- ¹⁶⁸ Art. 89 ust. 1 pkt 5 zmieniony przez art. 9 pkt 66 lit. b ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- ¹⁶⁹ Art. 90 zmieniony przez art. 9 pkt 67 ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- ¹⁷⁰ Art. 91 pkt 5 zmieniony przez art. 9 pkt 68 ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- ¹⁷¹ Art. 92 pkt 5a zmieniony przez art. 9 pkt 69 ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- ¹⁷² Art. 93 ust. 1a dodany przez art. 9 pkt 70 lit. a ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- ¹⁷³ Art. 93 ust. 4a dodany przez art. 9 pkt 70 lit. b ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.
- ¹⁷⁴ Art. 95 ust. 5 zmieniony przez art. 9 pkt 71 ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Dz.U.2023.2005) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2024 r.